

NATUUR.BLAD

Driemaandelijks ledentijdschrift van Natuurpunt **Dec 2014 | Jan | Feb 2015**

Retouradres: Coxiestraat 11
B-2800 Mechelen

met
HANDIGE
wandel
kaart

De **WOLF** komt eraan

Oernatuur in de
Oude Landen

Voor deze batterijen
een nieuw leven.

Voor de planeet
minder afval.

Breng je gebruikte batterijen vandaag nog binnen naar je supermarkt of containerpark! Bebat haalt ze gratis op en geeft hen vervolgens een nieuw leven. Recycleer met ons mee en help de natuur.

www.bebat.be

bebat

Recycleren, beter voor de **natuur**

Gek van vogels

Ben jij al gefascineerd door vogels? Ik was na één vogelcursus voorgoed verloren. Nu, 25 jaar later, blijft die vogelgekte mijn leven domineren. De voorbije jaren besmette ik een heleboel mensen tijdens de cursussen van onze werkgroep. In de eerste les waarschuw ik mijn cursisten altijd: let op want deze cursus kan je leven voor altijd veranderen. In mijn lessen geef ik me voor de volle 100 procent en probeer ik mensen te begeisteren met mijn liefde voor vogels. Drie uur aan een stuk praten over vogels: dat lukt me zonder problemen.

Ondertussen volgden al meer dan 700 mensen bij ons een vogelcursus. Dat onze vogelwerkgroep zo'n succes zou worden, had ik 25 jaar geleden niet durven hopen. Als ik terugkijk, zijn er nog meer mooie dromen uitgekomen. Zo kwam de slechtvalk dit jaar eindelijk broeden in Tienen, exact tien jaar nadat we er nestkasten ophingen. Nog een mooi voorbeeld was ons zwaluwenproject, dat naburige gemeentes inspireerde om actie te ondernemen. Of misschien heb je al gehoord over ons project 'Graan voor gorzen'? Door op braakliggende akker-akkerpercelen graan te laten staan, helpen we vogels aan wintervoedsel.

Wil jij net als ik iets doen voor onze vogels en de natuur? Dat kan met kleine, simpele dingen want alle beetjes tellen. Installeer een voederhuisje en/of -plank in je tuin, en maak eens een vetbol. Tijdens Het Grote Vogelweekend kan je genieten van je inspanningen. Tel hoeveel vogels zich laten verleiden door de lekkernijen in jouw tuin.

Wil je een kijkje nemen achter de schermen van onze vogelwerkgroep? Blader snel naar pagina 44.

Groetjes,

Marcel Secretaris en
penningmeester van de vogelwerk-
groep van Natuurpunt Oost-Brabant

Foto © Wim Dirckx

Colofon

Hoofdredactie: Hendrik Moeremans, redactie@natuurpunt.be
Redactie: Petra Beeckx, Liesbet Cleynhens, Klara Debie,
Peter De Ridder, Ben Dewitte, Joris Gansemans, Thijs Haustraete,
Rosan Heremans, Hans Marijns, Walter Roggeman, Peter Symens,
Karolien Van de Velde, Stefan Vanthuyne, Wim Veraghtert

Advertenties: advertenties@natuurpunt.be | Druk: Roto Smeets
Oplage: 93.000 | Papier: Reprint (60% recycled, 40% FSC)
Ontwerp: De Barbaren | Concept: Stapel

De Vlaamse overheid erkent en steunt Natuurpunt, www.vlaanderen.be
Natuurpunt werkt in Wallonië samen met Natagora, samen zijn we partner
van BirdLife International. Voor verschillende projecten kan Natuurpunt
rekenen op financiële steun van de Europese Unie in het kader
van het LIFE-programma, www.natuurpunt.be/life
V.U. Chris Steenwegen, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Huilende wolf © Shutterstock | niet vermeld beeldmateriaal: www.shutterstock.com

Ontdekken

34 Focus
De wolf:
mythisch roofdier aan de grens

36 Seizoensweetjes
Daar zijn de sneeuwspringers!

38 Goedgekeurd door JNM
Maak een kleurrijk voederhuisje
Win een hippe rugzak!

40 Natuur in...
Korstmos, takkenrillbewoners,
de gaasvlieg

44 Op stap met Marcel Jonckers

46 An Olaerts

Beleven

18 In actie
De leerschool van de natuur

27 Naar buiten
Oernatuur in de Oude Landen
**Win een overnachting
in een oase van groen**

32 10xactief
Mountainbiken door de natuur

50 De vogelgekte barst los

23 Mauro in de fortengordel

48 In beeld

18

48

27

Beschermen

10

Mijn gebied

LIFE Vochtig Haspengouw

12

Doe mee

Het nieuwe geven: van geefpleinen tot geboortebossen

20

Beleid

Huwelijk tussen haven en natuur

54

Het woord van de voorzitter

Iedenvoordelen

Jouw korting bij Ecoworks groendaken

ecoworks.be
create nature.

Denk je eraan een groendak te installeren? Bij Ecoworks kan je terecht voor het ontwerp, de uitvoering en nazorg. Een groendak brengt natuur terug op anders verloren plekken en creëert op die manier kansen voor de biodiversiteit. Bovendien heeft een groendak een verkoelend effect op de omgeving en neemt het fijn stof op.

Jouw voordeel: Op vertoon van je lidkaart biedt Ecoworks 5% korting op jouw groendak. Wil je meer informatie? Neem dan vlug een kijkje op: www.natuurpunt.be/ecoworks

Voordelig feesten met Biodyvino

Biodyvino is dé wijnhandel voor biologische en fairtrade-wijnen. Ze biedt een waaier van 180 streng geselecteerde wijnen aan. Bovendien geeft

Biodyvino, als partner van Natuurpunt 5 eurocent per verkochte fles aan natuurbehoud.

Jouw voordeel: Op de website krijg je bij het vermelden van de kortingscode (natuurpunt) 5% korting. Heb je de smaak te pakken gekregen? Op www.biodyvino.be vind je het hele wijngamma.

Als lid van Natuurpunt zijn er heel wat leuke kortingen en voordelen bij onze partners. Er komen er ook altijd nieuwe bij. www.natuurpunt.be/voordelen

Mijn voedertafel is een bron van plezier.
Voor m'n tuinvogels én voor mezelf.
- Geert Vanhulle

Mijn BEELD

Geert Vanhulle is gek van vogels. Het plezier dat hij iedere winter aan zijn voedertafel beleeft, wil hij graag delen via zijn beeldige foto's.

En als tuinvogelconsulent heeft hij ook een hoop niet te versmaden tips in petto.

Vogels vervullen een belangrijke rol in mijn leven. Al 10 jaar ben ik actief binnen Mergus, de vogelwerkgroep

van Natuurpunt, en al 25 jaar ben ik bezig met fotografie. Deze foto nam ik in het voorjaar van 2013, toen het ijskoud was. De drukte aan mijn voedersilo was fenomenaal. Ik koop zo'n 70 kilogram vogelzaad per jaar, vooral gepelde zonnebloempitten. Maar ik krijg er veel voor terug: de groenlingen, sijsjes en puttertjes maken ruzie en fladderen erop los tussen de beukenhaag en het voedsel. Dat schouwspel vanuit de zetel kunnen gadeslaan, dat is mijn klein geluk. Een geluk dat iedereen verdient. Daarom ben ik tuinvogelconsulent van Natuurpunt geworden: ik geef mensen tips in aanloop naar Het Grote Vogelweekend. Al je vragen kan je stellen via tuinvogelconsulent@natuurpunt.be.

Mijn gouden raad: begin op tijd te voeren, vogels moeten weten waar ze terecht kunnen dra het kouder wordt.

Geert

tuinvogelconsulent@natuurpunt.be

CosmoGolem inspireert Vlaams Parlement

Hoog bezoek in het Vlaams Parlement: de CosmoGolem, een kastanjehouten reus die vakkundig vervaardigd werd door de sociale werkplaats van Natuurpunt Ekeren, naar het concept van kunstenaar Koen Vanmechelen. De reus liet zijn hart spreken voor de politici: hij bracht hen 10.000 boodschappen van evenveel Vlamingen, die verzameld werden tijdens de Grote Natuurenquête. Daaruit bleek dat bereikbare, dichtbijgelegen natuur voor veel Vlamingen een prioriteit is. Met de reus wilden we politici inspireren om daar de komende 5 jaar werk van te maken. Om de constructie te bouwen werd ruim 4.000 euro ingezameld via crowdfunding. Vanaf 11 december krijgt de gigant een tweede leven in het natuurgebied Landschap De Liereman.

foto © Stefan Vanthuyne

Foto © Wim Dirckx

53 nieuwe groenjobs

Vanaf 1 januari krijgt Natuurpunt van minister van Leefmilieu Joke Schauvliege de financiële ruimte om 3 jaar lang 53 groenjobs te creëren. Groenjobs zijn sociale tewerkstellingsplaatsen in de natuur. Groenarbeiders knotten bomen, maaien en leggen planken-paden aan. Op die manier verhogen ze de kwaliteit van de natuur, verbeteren ze de toegankelijkheid van onze natuurgebieden en leveren ze belangrijke ondersteuning aan de vrijwilligers. Via Natuur- en Landschapsozorg heeft Natuurpunt al 15 jaar ervaring met sociale tewerkstelling. In totaal zijn er 230 sociale en 80 reguliere arbeiders aan de slag op 18 locaties. Dankzij deze middelen kan Natuurpunt de bestaande ploegen behouden en in Mol een nieuwe ploeg laten starten.

nieuws

Het Centrum Voor Natuur- en milieu-educatie (CVN) en Natuurpunt Educatie maakten bekend dat ze de krachten gaan bundelen. Samen zullen ze fusioneren tot een nieuwe, krachtige vormingsinstelling.

4 oktober

Vrijwilligers ontdekten een oeroud plantje in het natuurgebied de Wijngaardberg in Wezemaal. De grote wolfsklauw groeide hier al in het Carboon, maar is sindsdien erg zeldzaam geworden.

30 september

Nooit eerder werden in het Belgische luchtruim meer trekvogels geteld dan tijdens EuroBirdwatch 2014. We telden 280.221 vogels, verdeeld over 143 verschillende soorten.

18 oktober

Late vlinders door hete herfst

Met dagtemperaturen tot 20 graden was het eind oktober opvallend warm. Als gevolg daarvan vlogen er nog uitzonderlijk veel dagvlinders rond voor de tijd van het jaar. Zo waren er in oktober ruim 8000 waarnemingen van atalanta's, terwijl dat er vorig jaar in dezelfde maand maar 1500 waren. Ook het voorjaar van 2014 was opvallend zacht waardoor de piek voor de meeste soorten tot 3 weken vroeger lag dan andere jaren. Het totale vlinderseizoen was dus een stuk langer dan anders en dat was te merken. Zo waren er heel wat oude vlinders, met behoorlijk gehavende vleugels. Het aanhoudend warme weer heeft er ook voor gezorgd dat sommige soorten zich aan een extra generatie nakomelingen gewaagd hebben.

Foto © Paul Wouters

Dodelijke warrelnetten verboden

Vorig jaar verdronk aan onze kust een recordaantal bruinvissen. Een belangrijke doodsoorzaak was de bijvangst in warrelnetten, een type visnet. Hoewel de dolfinachtige een strikte Europese bescherming geniet, werden de netten nog gebruikt in verschillende kustgemeentes. Natuurpunt, Sea Shepherd België, Blue Shark en Sea First België bundelden de krachten en pleitten voor een onmiddellijk Vlaams verbod op het gebruik van de netten voor recreatieve visserij. Met 22.600 handtekeningen en vergezeld van bekend gezicht Tom Waes trokken we naar het kabinet van minister Schauvliege. De minister beloofde werk te maken van zo'n verbod en ze hield woord. Twee weken later besliste de regering om de netten te verbieden, met dank aan al wie de petitie ondertekende.

NATUUR PRODUCT

Natuurpunt voederhuis startpakket

Je tuin omtoveren tot een vogelparadijs? Hang dan dit stijlvolle wandvoederhuis Tennessee op aan een muur, boom of schutting. In dit startpakket krijg je er een zak Premium voedertafelmix van 1,5 liter bij. Door het openklapbaar dakje is het voederhuis eenvoudig bij te vullen of schoon te maken.

Artikel Nr.: 98356

Afmetingen / Materiaal voederhuis:

27,5 x 12 x 16 cm / FSC gecertificeerd hout

Actieprijs: nu € 13,95 (in plaats van € 17,54)

www.natuurpunt.be/winkel

Wenskaartenset met wintersfeer

Verstuur je nieuwjaarswensen met deze prachtige set van 6 winterwenskaarten. Bij deze vierkante kaartenset krijg je bijpassende witte enveloppen. De set bestaat uit een selectie van de mooiste natuurfoto's: de huismus, vos, eekhoorn, goudvink, roodborst en grote bonte specht spelen de hoofdrol.

Artikel Nr.: M23653

Afmetingen / Materiaalinfo: 15 x 15 cm / FSC papier

Prijs: € 9,43 - Ledenprijs: € 8,49

www.natuurpunt.be/winkel

Natuurpunt vierde feestelijk de opening van een klimaatloods in Gentbrugge. De duurzame loods zal de uitvalsbasis worden voor de vrijwilligers, de sociale tewerkstellingsploegen.

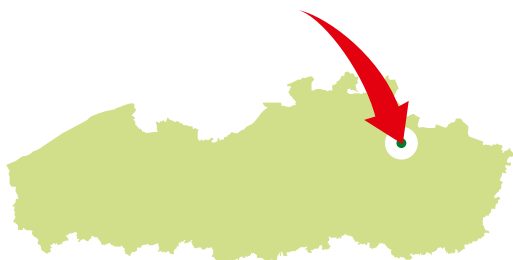
13 november

Duizenden vrijwilligers trotseerden de regen om de natuur voor te bereiden op de winter tijdens de Dag van de Natuur.

15-16 november

7 november

Uitzonderlijk bezoek voor de Belgische kust: een school van wel 22 grienden. De laatste keer dat zo'n groep walvisachtigen voor onze kust opdook, dateert al van september 1988.

'Stokoude bosgebiedjes'

Daan Dekeukeleire,
JNM'er en vrijwilliger
vleermuizenwerkgroep

Op zomernachten ga ik met batdetector en camera's op zoek naar vleermuizen in de Nietelbroeken. Daar leven nog Bechsteins vleermuizen, bosvleermuizen, ingekorven vleermuizen, Brandts vleermuizen: stuk voor stuk soorten die in Vlaanderen superzeldzaam zijn. De kolonie Bechsteins vleermuizen is zelfs bij de grootste van West-Europa. 84 dieren leven hier in een bosgebiedje van amper 20 hectare. Het is een van die oude stukjes bos die op de kaart van Ferraris staan. Die bestaan meer dan 200 jaar en hebben daardoor een enorme biodiversiteit. Vleermuizen die moeilijk nieuwe gebieden koloniseren, houden zich nog wel schuil in de Nietelbroeken.

LIFE VOCHTIG HASPENGOUW

In de leemstreek in het zuidoosten van Limburg is het variatie troef. Vochtige dalen en droge heuveltoppen geven talrijke dier- en plantensoorten een thuis. Eeuwenlang domineerden graslanden er het landschap in de beekvalleien. Dotterbloem, koekoeksbloem en pinksterbloem kleuren nog steeds de lente in de natuurgebieden. Maar ze hebben nog veel meer te bieden: ruigtes, broekbossen, eikenbossen en blauwgraslanden. Hou dus tijdens je wandeling je ogen wijd open en oren gespitst. Misschien spot je een zeldzame wasplaat, flitst er een ijsvogel voorbij of hoor je een moerassprinkhaan tikken. Met het LIFE-project geeft Natuurpunt al die bijzondere soorten een duwtje in de rug.

www.life-vochtighaspengouw.be

WANDELEN

Zin om zelf de natuurpracht te gaan bewonderen in Vochtig Haspengouw? Surf naar www.life-vochtighaspengouw.be voor alle wandelroutes.

2

'Op tocht in de Wijngaardbossen'

Natascha Holans,
schooljuf en fan van educatief
natuurbeheer

Al twaalf jaar gaat onze school met Natuurpunt op stap in de Wijngaardbossen. Je vindt hier holle wegen, hooiland, verschillende soorten bomen en planten ... Ideaal, die variatie. Eerst verkennen we het gebied en daarna helpen we bij de beheerwerken. Takken ruimen, maaisel oprapen, takenwallen maken, hout in stukken hakken: we hebben al vanalles gedaan. Het leuke is dat de kinderen echt enthousiast zijn. Ze trekken zelf op ontdekkingstocht en vinden het geweldig om de bodem te onderzoeken. Achteraf merk je ook dat ze anders omgaan met de natuur. Ze vertellen thuis waarom de natuur zo kostbaar is en waarom het goed is om eraan te werken.

3

'Het geluid van de zomer'

Pierre Vandersmissen,
beheerder in de Mombeekvallei

Toen we hier begonnen met aankopen was de Mombeekvallei heel ruig. De brandnetels kwamen tot aan je kin. We moeten het gebied kunnen openstellen, dachten we. Daarom zijn we beginnen te maaien en hebben we wandel- en plankenpaden aangelegd. Sindsdien zie je hier enorm veel wandelaars. In het voorjaar ben ik zelf vaak bij zonsopgang al op pad om vogels te spotten. Gewoon wandelen zit er voor mij niet in: alles wat ik zie, leidt me af. Waarschijnlijk omdat ik al m'n waarnemingen doorgeef. M'n favoriet? De wielewaal, zonder twijfel. Hier zitten nog twee koppels. Als ik ze hoor zingen begin mei, weet ik dat het mooiste seizoen voor de deur staat. Voor mij is dat het geluid van de zomer.

Foto's © Wim Dirckx

Doe mee

het nieuwe geven

van geefpleinen tot geboortebomen

Wie dacht dat de Vlaming de vinger radicaal op de knip houdt als gevolg van de crisis, heeft het mis. Het geld mag nog rollen, maar niet in eender welke richting. Almaar meer mensen beperken hun uitgaven tot wat ze echt belangrijk vinden. Dure cadeaus zijn passé, geven voor een goed doel is hot.

Tekst: Klara Debie

Filosofen en economen uit de jaren dertig hadden een andere toekomst voorspeld. Ze dachten dat we vandaag maar vier uur per week zouden werken door de materiële overvloed. Dat was buiten onze toegenomen kooplust gerekend. “Maar je ziet steeds meer een tegenbeweging”, zegt Roman Krznaric in een interview aan De Morgen (4/12/2013). Hij richtte samen met Alain de Botton de Londense School of Life op, een team van filosofen, schrijvers en maatschappijdenkers dat masterclasses geeft over leven, werken en de combinatie tussen beide. Het met wat minder doen is hip. Less is more. En we beseffen dat meer geld ons niet noodzakelijk gelukkiger maakt. Dat inzicht maakt ons vrijgevinger.

Geven zit in de lift. Auteur, columnist en activist Jeroen Olyslaegers bewijst het met zijn ‘geefpleinen’, pleinen die tijdelijk omgetoverd worden tot gratis warenhuizen. Wie te veel heeft, biedt aan. Wie te weinig heeft, neemt af. Simpel. Nieuwe media vormen een katalysator voor de trend. Bijna elke Vlaamse stad heeft haar eigen freecycle-

Mensen tasten vooral in hun geldbuidel als ze het gevoel krijgen dat hun bijdrage echt een verschil kan maken

groep op Facebook: de digitale evenknie van het geefplein, waar mensen ditjes en datjes te geef aanbieden. Maar het gaat lang niet alleen over spullen: ook vrije tijd, expertise en zelfs geld doen het goed als geefwaar.

GEVEN OM TE KRIJGEN

Mensen tasten vooral in hun geldbuidel als ze het gevoel krijgen dat hun bijdrage echt een verschil kan maken of als ze zich persoonlijk betrokken voelen. Ook de organisatoren van Music for Life hebben dat begrepen: sinds de achtste editie vorig jaar is er niet langer één grote campagne, maar kunnen mensen zelf kiezen voor welk goed doel ze geld inzamelen. Vorig jaar waren er 1800

acties voor 700 verschillende goede doelen. “De persoonlijke betrokkenheid is merkbaar hoger”, zegt VRT-woordvoerder Hans Van Goethem. “Mensen doen mee omdat ze een dierenasiel in de buurt willen steunen of omdat ze iemand kennen die een zeldzame vorm van kanker gehad heeft. Door hun persoonlijke betrokkenheid is hun motivatie om de actie te doen slagen ijzersterk.”

Voor wie Natuurpunt steunt is dat niet anders. De helft kiest voor projecten in de buurt, projecten die ze met eigen ogen kunnen zien groeien. Wim Annaert van Natuurpunt Oude Spoorweg zette al verschillende lokale sponsorcampagnes op poten. Dit najaar deed hij samen met zijn vrouw Marleen een oproep voor hun 25ste huwelijksverjaardag: stort voor meer bos in Kontich en Duffel. Die focus op nabije natuur zorgt ervoor dat mensen meer geven, zelfs mensen die anders niet zo geneigd zijn om een goed doel te steunen. Meer bos en wandelpaden in de streek? Daar hebben de buurtbewoners zelf baat bij.

Iets geven is leuk, maar er tegelijk iets voor terugkrijgen is nog leuker dus.

“Eigenlijk komt er veel meer eigenbelang bij kijken dan je zou denken”, vertelt Rudi Debruyne. Hij vierde zijn huwelijk met Sonja in De Blankaart, een natuurgebied dat al veertig jaar een centrale rol speelt in z’n leven. “Het gaf ons een ongelooflijk goed gevoel om te weten dat onze gasten geld gaven aan de natuur. Dat was het mooiste van ons huwelijksfeest.”

GEBOORTEBOMEN

Een huwelijk, verjaardag, pensionering ... zelfs voor een overlijden doen Vlamin-

gen natuur cadeau. Toch hangt aan acht op de tien inzamelacties een geboortekaartje. “Vaak hebben mensen al hun babyspullen al”, zegt Ward Stulens, coördinator giftenwerving voor Natuurpunt. “Dat was bij ons ook het geval toen onze zoon geboren werd. We hadden alles gekregen van mijn schoonbroer. Wil je dan het zoveelste stapeltje baveetjes en onderbroekjes? Stel je voor, dan lag ons huis nu vol.” Dat steeds meer mensen kiezen voor een alternatieve geboortelijst is goed nieuws voor Natuurpunt, want zo’n geboorterekening brengt al snel 3000 euro op. Dat geld gaat het vaakst naar meer bos. Geen wonder: samen een boom planten heeft voor veel mensen iets magisch. Het staat symbool voor groeien en voor de kracht van de natuur. Bovendien koesteren veel volwassenen fijne herinneringen aan hun jeugdjaren, toen ze nog in bomen klauterden. Ze merken dat veel bos op de schop gegaan is, maar willen die unieke natuurervaringen toch doorgeven aan hun kinderen en kleinkinderen.

Het verklaart het succes van de geboortebossen: sinds 2008 krijgen Gentse ouders de kans om het geboortebos in de Gentbrugse Meersen elk jaar een stukje groter te maken. De jongens en meisjes die het jaar voordien geboren zijn, planten mee. Zo bouwen ze mee aan een nieuwe groenpool voor de stad.

FISCAAL

Voor elke gift vanaf 40 euro heb je recht op een fiscaal attest. Daarmee kan je 45 procent van je gift aftrekken van de belastingen. Wie 100 euro stort, krijgt 45 euro terug. Dat is vaak een extra motivatie om iets meer te storten.

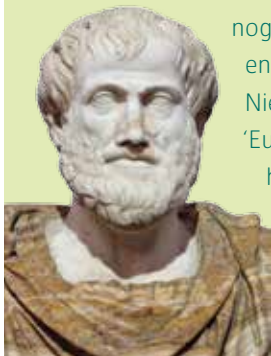
Dat bomen mensen na aan het hart liggen, weten ook Bert Sercu en An Saveyn. Zij steunden Bos voor Iedereen bij de geboorte van hun tweede kindje. “We weten allebei hoe belangrijk bossen zijn, zeker voor onze kinderen”, vertelt Bert. “Dat beeld van spelende kinderen in het bos heeft ook familie en vrienden warm gemaakt om te storten. Een kind plezier doen, daarvoor hoeft je mensen echt niet te overtuigen. Bij ons eerste kindje kozen we voor de Assels, een natuurgebied vlak bij huis. Elke dag fiets ik erlangs. Het is fantastisch om te zien dat er nu nieuwe wandelpaden komen.” Binnenkort zal de kleine spruit van Bert en An in dat bos kunnen spelen.

VREEMDE BLIKKEN

Gulle gevers krijgen soms eerst vreemde blikken toegeworpen voor hun alternatieve geschenkenlijst. “Tot onze verbazing vonden mensen die geboortelijst voor de natuur sterk en moedig”, vertelt Bert Sercu, “terwijl het voor ons evident was. Een tof initiatief, zeiden ze. Enkele familieleden hadden het er moeilijk mee dat ze niets tastbaars konden afgeven. Die stuurden achteraf een extra kaartje om te laten weten hoeveel ze gegeven hadden. Lief, maar voor ons was dat niet nodig.”

Geld maakt niet gelukkig? Geld geven wel.

Een studie van de Harvard School of Business uit 2009 heeft het nog maar eens bewezen: wie geeft aan anderen is gelukkiger en gelukkige mensen geven meer. Daarmee is de cirkel rond. Niets wat de oud-Griekse filosoof Aristoteles nog niet wist. ‘Eudemonie’ of ‘gelukzaligheid’ bereiken was volgens hem het doel van het leven. Hoe doe je dat? Onder andere door je morele plichten uit te voeren. Prosociaal gedrag heet dat nu: anderen helpen, ook al haal je er zelf niet rechtstreeks voordeel uit.

Samen een boom planten heeft voor veel mensen iets magisch. Het staat symbool voor groeien en voor de kracht van de natuur

Het ideale cadeau voor Rudi en Sonja: middelen voor natuurgebied de Blankaart © Rudi Debruyne

KERSTKOOPJES

De feestperiode is de beste periode van het jaar voor giften. Eigenlijk spelen die feestdagen daarin niet de grootste rol. Eind december brengen mensen gewoon hun belastingen in orde. Ze geven dan net op tijd in wat fiscaal aftrekbaar is. Dat klinkt niet erg romantisch, maar je kan ze geen ongelijk geven. Toch blijft dat belastingvoordeel voor de meeste

mensen bijkomstig. “Bij ons heeft niemand een fiscaal attest aangevraagd”, zegt Rudi Debruyne, “daar ging het niet om. We wilden mensen laten zien dat ze hun geld beter besteden aan aankopen in en rond De Blankaart dan aan een onzinnig cadeau dat op zolder belandt.”

Binnenkort is het weer over de koppen lopen in de winkelstraten. De kans is

groot dat ook dit jaar het recordaantal bankverrichtingen zal sneuvelen. Crisis of niet, veel mensen laten zich gaan in de eindejaarsperiode. Maar gegarandeerd belanden veel dure cadeaus op zolder. Geef daarom eens een geschenk waar je het oprecht warm van krijgt: een boom of een stuk natuur. Geef eens, op een nieuwe manier.

**doe
mee!**

GEEF NATUUR CADEAU

Genoeg van de klassieke cadeaus? Zet dan eens een stuk natuur op je verlanglijstje. Voor de feestdagen, een geboorte, verjaardag, pensionering ... Bij elke gelegenheid past een natuurlijk geschenk. Zo begin je eraan:

1

Kies je goede doel(en). Zie je graag een natuurgebied uitbreiden, verlang je naar meer bos in Vlaanderen of steun je liever Natuurpunt als vereniging? Jij kiest waar je geld naartoe gaat.

2

Contacteer Ward Stulens, coördinator giftenwerving voor Natuurpunt. Hij staat je bij met tips & tricks, uitleg of ideeën en helpt je met het administratieve verhaal. Bel hem op het nummer 015 29 72 47 of mail naar ward.stulens@natuurpunt.be

3

Breng je familie, vrienden en kennissen op de hoogte van je actie. Vermeld het op een geboortekaartje of op een uitnodiging voor een feest.

4

Na enkele weken kan je bij Ward het resultaat opvragen. Wil je aan familie en vrienden laten weten wat ze met hun giften bereikt hebben? Hou dan samen een boomplantdag of neem ze mee op een wandeling door het gebied dat je steunt.

VERKOOPACTIE MAAKT WEST-VLAANDEREN GROENER

Wist je dat alle privétuinen samen vele malen groter zijn dan de totale oppervlakte Vlaams natuurgebied? Dat gegeven bracht Natuur.koepel vzw in Kortrijk op een idee. Samen met lokale Natuurpuntafdelingen en Velt zetten ze een actie op het getouw om streekeigen plantgoed aan de man te brengen. Zo willen ze West-Vlamingen aanmoedigen om hun eigen tuin te verfraaien met streekeigen groen. Zo helpen ze bijen, vlinders en vogels van bij ons. Actrice, model en auteur Lize Feryn is meter en lanceerde het project met een symbolische boomplantactie. De actie zorgde al voor meer dan 1 km hagen en houtkanten en bijna 2000 m² bijen en vogelbosje in Zuid-West-Vlaamse tuinen.

www.maakhetgroener.be

GEDENKSTEEN VOOR EEN MONUMENT IN DE NATUURBEWEGING

Bij het aanbreken van de herfst werd aan de ingang van het Bos ter Rijst in Schorisse een gedenksteen onthuld ter ere van Marcel Nachtergaele. Marcel was een pionier van de natuurbescherming in de Vlaamse Ardennen, en de oprichter van de afdeling Schelde-Leie binnen de schoot van De Wielewaal, de voorloper van Natuurpunt. Zo goed als alle natuurgidsen uit de regio zijn door Marcel opgeleid en zijn enthousiasme werkte aanstekelijk. 200 natuurliefhebbers woonden de plechtige onthulling van de gedenksteen bij, onder hen ook voormalig Europees president Herman Van Rompuy en zijn echtgenote. "Toen de natuur nog van geen tel was, slaagde hij erin om de publieke opinie te bereiken", prijkt op de gedenkplaat op Balegemse steen.

foto © Robin Vanheuserwyn

Lidgeld wordt geïndexeerd

Een winkelbezoek, elektriciteit, papier en drukwerk: het leven wordt duurder. Als natuurbeweging ontsnappen we daar ook niet aan. Daarom werd op de algemene vergadering beslist om het lidgeld voor het eerst in 5 jaar te indexeren. Voortaan betaal je 27 euro voor een jaar lidmaatschap van Natuurpunt, 3 euro meer dus. Daar krijg je veel voor in de plaats: dit tijdschrift, gratis activiteiten voor het hele gezin en tal van kortingen bij onze partners.

www.natuurpunt.be/lidworden

Brugse vrijwilligers in de watten

De regionale koepelvereniging Natuurpunt Brugs Ommeland en Natuurpunt Gulke Putten nodigden alle vrijwilligers van de streek uit voor een gezellige dag samen. Als waardering voor hun inzet werden de vrijwilligers samen met hun gezin eens lekker in de watten gelegd. Na een fietstocht en wandeling werden ze getrakteerd op een feestmaal. Tot slot werd een 'Brugse bezige bij'-award uitgereikt aan een vrijwilliger die uitblonk door zijn of haar opmerkelijke inzet.

Op expeditie in de natuur

Een natuurgebied is een wereld vol avontuur en voor kinderen is er altijd wat te ontdekken. Natuurpunt Dilbeek organiseerde daarom 'Expeditie Natuur' voor ontdekkers tussen 6 en 12 jaar. Tijdens drie activiteiten beleefden ze het natuurgebied Wolvenberg van boven tot onder en werden ze langzaam maar zeker klaargestoomd voor de vierde activiteit. Dan namen ze zelf hun ouders mee op expeditie.

www.natuurpunt-dilbeek.be

De natuur in jouw testament

Mijn vader was een echte natuurliefhebber. Toen ik een jaar of tien was, nam hij me mee naar de Assels. Hij vertelde me over de plantjes en diertjes in het gebied, de paddenstoelen, de grachten en sloten ... Dat werd al snel een familietraditie. Mijn zus en ik trokken op onze *trottinette* naar daar om onze boterhammen op te eten en in de vijver te spelen. Het is dankzij mijn vader dat ik zo van de natuur hou. Eigenlijk had ik biologie willen studeren, plantkunde. Maar toen mijn vader stierf, ben ik als negentienjarige op het stadsarchief van Gent gaan werken. De natuur in trekken, dat heb ik gelukkig nooit verleerd.

Ik wil dat er iets goeds met mijn geld gebeurt als ik er niet meer ben. Daarom heb ik natuurgebieden opgenomen in mijn testament. Mijn erfenis gaat naar grondaankopen in twee gebieden waarmee ik een band heb: de Assels, voor mijn jeugdherinneringen en de Damvallei, voor een vriendin die daar vrijwilliger was. — Denise Floryn, negentig jaar

Meer informatie of een persoonlijk gesprek?

Contacteer Joost Verbeke,
contactpersoon schenkingen en legaten,
0477 20 47 27,
joost.verbeke@natuurpunt.be
www.natuurpunt.be/legaten

De leerschool van de natuur

Geen moment saai, altijd in beweging en boordevol weetjes: de natuur is de boeiendste leermeester die je je maar kan voorstellen. Dat is het devies van Natuurpunt Educatie, de vormingsafdeling van Natuurpunt. Al sinds 1995 reizen educatief medewerkers het land door met verrassende cursussen en dito activiteiten voor jong en oud, voor kenner en leek. Wat dit jaar op het programma staat, ontdek je hier: www.natuurpunt.be/educatie

1 Elk jaar volgen meer dan 35.000 deelnemers een of meerdere cursussen bij Natuurpunt Educatie. Die educatieve activiteiten worden samen met lokale afdelingen en werkgroepen georganiseerd, vaak in bezoekerscentra in de buurt. Er is voor ieder wat wils: paddenstoelen- en vogelcursussen, spoorzoektochten, gespecialiseerde cursussen voor natuurbeheerders en verkennercursussen, waarbij cursisten experts worden van een natuurgebied in hun eigen streek.

2 Het vormingscentrum in Turnhout is de thuishaven van Natuurpunt Educatie. Lokale afdelingen kunnen er tentoonstellingen en ander educatief materiaal lenen. In hetzelfde gebouw huist het Natuurpunt Museum, dat trakteert op een boeiende natuurhistorische collectie en interactieve tentoonstellingen. Een prima idee voor een dagarrangement gecombineerd met een stads- of natuurwandeling.

3 Vorming maakt mensen sterker en brengt hen samen. In de projecten wordt dan ook bijzondere aandacht besteed aan kwetsbare groepen. Natuurpunt Educatie werkt mee aan inburgeringsprojecten en er zijn projecten rond zorg, met en voor ouderen en personen met een dementie. Dit jaar startte Natuurpunt Educatie in samenwerking met het OCMW een tweede zorgtuinproject in Turnhout.

4 Het aantal activiteiten groeit jaar na jaar. Dat is dankzij de inzet van gepassioneerde medewerkers en vrijwilligers van Natuurpunt, maar ook dankzij samenwerkingen met meer dan 300 lokale groepen en verenigingen. Vanaf volgend jaar wordt het pakket nog uitgebreider: Natuurpunt Educatie en het Centrum Voor Natuur- en milieueducatie (CVN) gaan samen. CVN is in Vlaanderen vooral bekend door zijn vorming van natuurgidsen.

5 Natuurpunt Educatie begint in 2015 aan haar 20ste werkjaar, maar kan buigen op een langere traditie. De eerste cursus dateert van 1935. De vormingen zijn wel meegegaan met hun tijd. Ook thema's als klimaatverandering en stadsnatuur komen aan bod, in een reizende tentoonstelling en met een opleiding voor klimaatgidsen.

2

3

4

5

tekening © Korneel Detaillieur

Huwelijk tussen haven en natuur

Naast kolossale containerschepen, dokken en koeltorens huisvest de Antwerpse haven ook bedreigde dieren en planten. Dat zorgde in het verleden voor conflict. Met het soortbeschermingsprogramma Antwerpse haven is daar nu een oplossing voor gevonden. Bedrijven krijgen juridische zekerheid terwijl de natuur beter wordt beschermd.

Tekst: Peter Symens

8.572.345. Zoveel containers passeerden vorig jaar via de Antwerpse haven. Daarmee huisvest Antwerpen de tweede grootste zeehaven van Europa na Rotterdam. Maar ook wat natuur betreft staat de haven aan de top van Europa. Door haar ligging aan de Schelde en de braakliggende terreinen leven heel wat bedreigde dier- en plantensoorten in het havengebied. Je vindt er één van de grootste populatie rugstreeppadden van Vlaanderen, het is de belangrijkste vindplaats van de zeldzame groenknolorchis en er komen ieder jaar meer dan duizend paartjes zwartkopmeeuwen broeden. Maar liefst 90 Europees beschermde dier- en plantensoorten hebben hun leefgebied in en rond de haven. Ruim de helft daarvan is specifiek havengebonden, dat betekent dat ze voor hun overleven in Vlaanderen afhankelijk zijn van het havengebied. Een strikte bescherming is dus van levensbelang.

Maar hoe laat je de bescherming van kwetsbare havennatuur samen sporen met de groeiende economische ontwikkeling op dezelfde plek? In het verleden zorgde dat wel eens voor problemen. Werd één exemplaar van de Europees beschermde rugstreeppad aangetroffen op een bedrijventerrein, dan moest de eigenaar binnen zijn eigen terrein voor een compensatie zorgen. Dat betekende dat de eigenaar bijvoorbeeld een poel moest graven op een ander gedeelte van het terrein, in de veronderstelling dat de rugstreeppad naar daar zou verhuizen. Of de rugstreeppad daadwerkelijk verhuisde, was maar de vraag. Zo waren er op verschillende bedrijventerreinen allerlei kleinschalige initiatieven, die niet gecoördineerd verliepen en wisselend succes kenden. Voor de bedrijven vormde de wetgeving een eeuwige bron van onzekerheid voor hun investeringen. Maar ook voor de natuur zelf was ze problematisch: het voortbestaan van de unieke natuur was niet gegarandeerd.

Een netwerk van kerngebieden en corridors biedt veiligheid voor de kwetsbare fauna en flora in de haven

Het is beter om doorheen het hele havengebied één robuust, goed verbonden leefgebied te hebben voor de rugstreeppadden dan om een veelvoud aan paddenpoelen te hebben, verspreid over evenveel verschillende, aparte en geïsoleerde terreinen.

Dat zette Havenbedrijf, wetenschap, overheid en natuurbeweging aan het denken. Het uitgangspunt was dat een robuust netwerk van kerngebieden en corridors de grootste veiligheid zou bieden voor de kwetsbare fauna en flora in de haven. Na jarenlang overleg werd afgelopen zomer de kroon op het werk gezet met de publicatie van het 500 bladzijden tellend “Soortbeschermingsprogramma Antwerpse haven”, een wetgevend document dat bepaalt hoe 90 havensoorten beschermd kunnen worden. Wordt er vandaag een rugstreeppad gevonden op een bedrijventerrein, dan coördineert het Havenbedrijf, in samenspraak met het betrokken bedrijf, de natuurbeweging en de wetgever, een zoektocht naar een oplossing binnen het afgesproken natuurnetwerk. Binnen 5 jaar moet het netwerk in staat zijn de duurzame instandhouding van de havennatuur te garanderen.

UNIEK IN Z'N SOORT

In Vlaanderen werden sinds 2011 al een tiental soortbeschermingsprogramma's opgesteld. In zo'n programma is beschreven wat er precies moet gebeuren om soorten die het slecht doen van de ondergang te redden. Het plan bepaalt waar nectarplanten voor vlinders, hagen voor vogels en poelen voor amfibieën moeten komen, waar een specifiek maaibeheer nodig is en waar de milieudruk door vermeting en verzuring moet worden aangepakt. Het soortbeschermingsprogramma Antwerpse haven is het eerste dat effectief uitgevoerd zal worden. Hopelijk volgt snel een goedkeuring voor de andere Vlaamse plannen die vleermuizen, dagvlinders en heel wat zeldzame vogelsoorten kunnen redden. Maar het plan van de Antwerpse haven is om nog een andere reden uniek: soortbeschermingsplannen gelden in

© Korneel Detaillieur

De overheid, industrie en natuurbeweging hebben samen een oplossing gevonden voor de natuur in de haven

regel voor heel Vlaanderen, en niet voor een specifieke regio.

MEELIFTEN MET DE PARAPLUSOORTEN

Het soortbeschermingsprogramma bundelt 14 individuele soortbeschermingsplannen voor zogenoemde paraplussoorten als de rugstreeppad, de oeverzwaluw, de visdief, en de blauwborst. Elke maatregel die we voor deze 14 soorten nemen, geeft ook de 76 overige zeldzame soorten die in haven leven een duw in de rug.

HABITAT- EN VOGELRICHTLIJNEN

Samenwerken loont. De overheid, industrie en natuurbeweging zijn er in geslaagd om samen een oplossing te vinden voor een ingewikkeld probleem. In de woorden van voormalig Europees commissaris voor Milieu Janez Potocnik: “Het natuurbeleid in en rond de Antwerpse haven is een schoolvoorbeeld van hoe de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen economische en ecologische belangen kunnen verzoenen”.

Vroeger was er een groot probleem als er beschermde fauna of flora op een bedrijventerrein te vinden was. Sommige bedrijfsleiders deden er dan ook alles aan om te vermijden dat deze soorten zich op hun terrein zouden kunnen vestigen. Een pervers effect van een rigide wetgeving. Nu hoeven bedrijfsleiders geen angst meer te hebben voor beschermde natuur op hun terrein. En misschien kan het hen zelfs inspireren om een ecologisch beheer uit te voeren en meer extra tijdelijke natuur toe te staan. Met wat geluk kunnen ze dan binnenkort, vlak bij een zoetgevooisde blauwborst, het andere gezicht van de haven ontdekken.

Mauro Pawlowski

in de Antwerpse fortengordel

In een zuil van licht tussen twee oude fortmuren verpoost muzikant, zanger en podiumduivel Mauro Pawlowski. De muzikant die doorgaans muren van verschroeiend gitaargeweld optrekt, past verrassend goed in dit stil schrijn. In de spelonk strijden vergane militaire constructies tegen oprukkende bomen, mos en spinnenwebben. "Uiteindelijk wint de natuur altijd", glimlacht Mauro. "Mijn kindertijd en jeugd heb ik hollend en rollend doorgebracht op de mijnterrils van Zolder en in de bossen van de Zwarte beek in Koersel. Intussen woon ik in Antwerpen en dat heeft zo z'n voordelen: er is veel te beleven en alles is vlakbij. Toch droom ik er soms van om 's ochtends de gordijnen open te trekken en echte natuur te zien door het raam, in plaats van het tropisch screensaverwoud op m'n laptop."

In de winter zijn de meeste forten niet toegankelijk om slapende vleermuizen niet te verstoren. Deze foto werd om die reden in de nazomer al genomen.

duo

WT Isolatie en Natuurpunt samen voor duurzaam bouwen

Tijdens de opening van de klimaatloods in Gentbrugge treffen we Ward Peeters, zaakvoerder van WT Isolatie, en Bert Delanoeije, diensthoofd Beheer van Natuurpunt. Voor de bouw van de loods kon Natuurpunt rekenen op steun van het bedrijf. Dankzij een groepsaanbod in spouwmuurisolatie kon Natuurpunt middelen ophalen.

“Vlaanderen telt heel wat woningen die een spouw hebben die nog niet geïsoleerd is. Een voordelig groepsaanbod voor Natuurpuntleden zou dus ongetwijfeld een succes zijn. Een gemiddelde woning bestaat uit 100 m² te isoleren spouwmuur. Doordat zo’n 100 families op het aanbod zijn ingegaan, waarbij we 2 euro per m² aan Natuurpunt doorstorten, hebben we de bouw van de loods dus een flinke steun gegeven,” vertelt Ward.

“Met onze klimaatloodsen willen we een voorbeeld stellen op vlak van ecologische bouwtechnieken. Het is fijn dat we steun mogen ontvangen van een partner die dezelfde kaart trekt.” beaamt Bert.

Samenwerken

De Klimroos beheert de Molenberg

Het derde leerjaar van basisschool De Klimroos in Betekom heeft het peterschap gekregen over het natuurgebied de Molenberg. De 42 leerlingen zullen Natuurpunt een handje helpen bij het beheer van het gebied. Ooit vormde de molen bovenop de Molenberg een strategisch uitkijkpunt over de Demervallei. Dat is ook de reden waarom de molen bij het begin van de Eerste Wereldoorlog in brand gestoken werd. De molenruïne zal gerestaureerd worden door Natuurpunt en de zuidflank wordt weer vrij gemaakt. Zo wordt het uitzicht hersteld en krijgen planten als brem en heide weer licht en lucht. Bij al dat werk komt de hulp van de kersverse peters en meters goed van pas.

Foto © Koen Baert

Foto © Guy Vanaken

Samen in de bres voor de vleermuizen

In het Rotarybos in Merelbeke hebben leerlingen van de Sint-Elooischool 20 houtbetonnen vleermuiskasten geschilderd en opgehangen. De actie kadert in een studie- en educatieproject van de vleermuizenwerkgroep van Natuur.Boven-Schelde. Onlangs werd ontdekt dat het vrij jonge Rotarybos een belangrijke groene verbinding vormt voor vleermuizen. Er werden dan ook al verschillende vleermuissoorten aangetroffen zoals de gewone en ruige dwergvleermuis, baardvleermuis en laatvlieger. Twee keer per jaar zullen de kinderen de kasten controleren, onder begeleiding van de vleermuizenwerkgroep. Hun bevindingen zullen ze invoeren via waarneming.be. De kasten werden gefinancierd door de gemeente Merelbeke.

Een papieren factuur minder, een vierkante meter bos meer

“Ik krijg mijn facturen liefst digitaal aan. Op die manier kan ik ze handig bundelen, wordt er geen onnodig papier verbruikt. En meer bos om van te genieten? Da’s mooi meegenomen!” – Stefan Vanthuyne, klant bij Lampiris

Op zondag 7 december organiseerde Natuurpunt naar jaarlijkse traditie een grote boomplantactie. Dit jaar stond een uitbreiding van

Natuurpunt helpt Elia om aantal draadslachtoffers te verminderen

Het 5.500 km lange netwerk van hoogspanningskabels dat ons land doorkruist, is levensgevaarlijk voor vogels. Zeker bij mist, schemerduister of 's nachts zijn sommige lijnen nagenoeg onzichtbaar. Naar schatting vallen in België elk jaar tussen de 170.000 en 500.000 draadslachtoffers. Nochtans bestaan er gerichte oplossingen om het risico op botsingen aanzienlijk te verkleinen. Zo kan de zichtbaarheid van kabels aanzienlijk verhoogd worden door wit of rood gekleurde bollen of vogelkrullen aan te brengen. Netwerkbeheerder Elia vroeg aan Aves, Natuurpunt, Vogelbescherming Vlaanderen en het INBO om de meest dodelijke lijnen in kaart te brengen, zodat het bedrijf zo snel mogelijk actie kan ondernemen bij de meest gevaarlijke lijnen. Nico Geiregat van de vogelwerkgroep van Natuurpunt Vlaamse Ardennen Plus ging samen met andere vrijwilligers in Oudenaarde op stap om het probleem in kaart te brengen. "Vooral 's ochtends, wanneer kokmeeuwen vanaf hun slaapplek in de industriezone terugvliegen naar een grote vijver, troffen we afgelopen winter veel dode vogels aan", zegt Nico. De vrijwilligers verzamelden de slachtoffers en brachten hun dagelijkse vliegroute in kaart. Op die manier konden ze een aanvaringsgevoelige zone van een kilometer afbakenen. Elia gaf de opdracht om daar de eerste vogelkrullen te plaatsen.

het Brede Zeyp-bos in Lier en het Weisseterbos in Kampenhout op de agenda. Ook de vruchtbare samenwerking met Lampiris zorgde voor meer bomen. Elke Lampirisklant die in het najaar overstapte van een papieren naar een digitale factuur, creëerde een extra vierkante meter nieuw bos in Vlaanderen. De actie overtuigde dit jaar meer dan 2.493 klanten, goed voor evenveel m² nieuw bos.

www.bosvooriedereen.be

ding

Natuurpuntassortiment bij Horta

Breng eens een bezoek aan Horta, hét tuincentrum met een warm hart voor de natuur. Je vindt er heel wat tuin-, dier- en decoratieproducten, en voortaan ook een volledig Natuurpuntassortiment: nestkastjes, voederhuisjes en aangepast voeder. Alles wat je nodig hebt om het vogels en vlinders naar hun zin te maken in je tuin. De Hortamedewerkers geven je graag advies over tuininrichting met het oog op betere natuur, waar zowel jij als vele dieren van kunnen genieten.

www.natuurpunt.be/horta

doen

Kerstshoppen in de Natuurpunt Winkel

Nog naartig op zoek naar het ideale kerstcadeau? Neem eens een kijkje in de Natuurpunt Winkel. Je vindt er heel wat producten die je nog beter laten genieten van de natuur in je tuin. Samen met partner Vivara werken we aan een interessant natuuraanbod dat getest wordt op kwaliteit door deskundigen en vrijwilligers. Bovendien ontvangt Natuurpunt bij elk verkocht product een bijdrage voor meer en betere natuur.

www.natuurpunt.be/vivara

U VINDT ONZE PRODUCTEN
BIJ EXCLUSIEVE SPECIAALZAKEN EN
ONLINE OP WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM ➔

CL POCKET EEN *VOORUITZIEND* GESCHENK

Betrouwbaarheid, waardering van kwaliteit, en een vooruitziende blik. Dit zijn waarden die je niet alleen kan uitdragen, maar ook kan schenken. De nieuwe CL Pocket verrekijker biedt alles wat je maar zou kunnen wensen van een compacte verrekijker: uitstekend kijkcomfort en optimale optische kwaliteit gecombineerd met intuïtief gebruiksgemak en een lichtgewicht ontwerp. Ideaal voor iedereen die graag een cadeau met blijvende waarde wil geven aan iemand die een dergelijk speciaal geschenk weet te waarderen. Tenslotte behoort de wereld aan hen die schoonheid kunnen zien – met SWAROVSKI OPTIK.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK

naar
BUITEN
De Oude Landen

^ Het voordeel van stadsnatuur: verdwalen is moeilijk © Luc Crols

^^ De natuur neemt het over rond de voormalige kazerne © Bruno Van De Voorde

Galloways: oersterk maar zachtaardig © Bruno Van De Voorde

OERNATUUR

tussen de haven en 't stad

Vervang grijsgedraaide jingle bells door opgewekt sijsjesgezing, stiletto's door stevige laarzen en etalages vol blingbling door adembenemende vergezichten met oude wilgen, houtkleurig riet en bedaarde galloways. Voor een onbetaalbaar winteraanbod moet je naar de Oude Landen, een eiland van natuurschoon op nauwelijks 7 km van de Antwerpse Meir.

Tekst: Hendrik Moeremans

De Oude Landen is een 100 hectare grote lap ongeschonden natuur die uit de hongerige Antwerpse metropool en haven wist te

blijven. Het natuurgebied is ingesloten door de woonkern van Ekeren, de hoogbouwwijken van Luchtbal en Rozemaai en de A12, die nooit helemaal zwijgt. En toch is de Oude Landen

vandaag een paradijselijk eiland van rust en groen. Daar is een heftige strijd voor geleverd in de loop van de jaren 70, toen het militair domein in handen kwam van het stadsbestuur van Antwerpen en

^ Oud-strijders Willy Ibens (links) en Guy Leys (rechts) © Hendrik Moeremans

^ ^ In den beginne was er de zeis © Guy Leys

de stad er een woonproject wilde optrekken. Omwonenden en natuurliefhebbers gingen in het verweer om hun stukje wildernis te behouden. Twee oud-strijders van toen, Guy Leys en Willy Ibens, nemen me op trot in het gebied dat hun hart tot vandaag sneller doet slaan. Guy staat samen met een team van een vijftiental vrijwilligers van Natuurpunt Antwerpen Noord in voor het beheer van het gebied, Willy is eredirecteur van Natuurpunt, maar daarnaast ook een actieve vrijwilliger bij de afdeling. Ik ontmoet hen onder de voorpoort van het 16de eeuwse kasteel van Veltwijck, een omwaterd lusthof dat vandaag het districtshuis van Ekeren huist. Links achter het kasteel, waar het kasteelpark een bos wordt, start de bewegwijzerde rode wandeling.

NIEUWE NATUUR IN EEN OUD LAND

Wellicht werd het gebied al bij de eerste inpolderingen in de elfde eeuw op de stroom veroverd, een feit waaraan het de naam 'oudland' dankt. De grillig kronkelende Oudelandse beek deelt het gebied doormidden als een kartelschaar. Het westelijk deel bewaarde zijn natte poldergrond en rustieke rietkragen, het oostelijk deel deed ooit dienst al rangeerstation van de spoorwegen en werd zo'n 50 cm opgehoogd waardoor het een stuk droger is. Guy loodst ons langs meidoornbosjes en een zompig elzenbos waarin sijsjes een vrolijk fluitconcert geven.

"De grond is hier na de oorlog nooit bemest geweest en op een aantal plekken

komt kalkrijk kwelwater aan de oppervlakte. De combinatie van die twee factoren is essentieel voor wilde orchideeën. Moeraswespenorchis, rietorchis, vleeskleurige orchis, bosorchis, grote keverorchis en bijenorchis: in de lente vind je ze hier allemaal", zegt Guy. Wat verderop trekt de poldergeschiedenis alle registers open: een rietvlakte met verlande greppels en sloten strekt zich uit. "Een eldorado voor kleine rietvogels als de kleine karekiet, bosrietzanger en rietgors", weet Willy. Ook de mysterieuze waterral voelt zich hier thuis.

Antwerpen lijkt hier wel een lichtjaar van ons verwijderd. Twee fazanten vluchten vierklauwens weg in het riet. Een torenvalk bidt hoog boven ons, op zoek naar een middagmaal. Een potig

Schots gallowayrund wandelt onverstoort voorbij. “11 dieren grazen jaarrond op het droge deel, 6 andere nemen tot eind december het natte deel onder handen. De galloways helpen Guy en Willy om het landschap open te houden en spontane verbos-sing van de rietvlakte tegen te gaan. De krachtige dieren weten hun plan te trekken zonder de mens. Ze doorstaan weer en wind en zetten kleine gallowaykalfjes helemaal zelfstandig op de wereld. En de galloways mogen er dan wel stoer en ruig uitzien, je hoeft er niet bang voor te zijn. “Wel vragen we om hen respectvol te behandelen, hen geen eten te geven en hen niet aan te raken”, zegt Guy nog.

OERKRACHT

Naast de galloways staat ook het gebied waarin ze grazen symbool voor de oerkracht van de natuur. “Ik ben hier nog soldaat geweest”, vertelt Willy, terwijl we via een asfaltweg het zendstation van de oude legerkazerne naderen. Hij herinnert zich de terreinen rond de kazerne als een desolate vlakte waar de tanks voorbij denderden. “Hier stond letterlijk niets”, zegt hij. Nu zorgen slangenkruid, muurpeper en zwarte toorts voor een fleurig schouwspel. Ook de wilgen, berken en appelbomen die hier nu staan hebben zich spontaan kunnen ontwikkelen. Een verbluffende demonstratie van de veerkracht van de natuur dus. Toch is voor het beheer ook heel wat mensenwerk nodig geweest.

“Ik zie ons hier nog staan met onze riek en onze zeis”, lacht Guy. “Toen konden we de klok nog aflezen op de kerktoeren van Ekeren.” Intussen zijn de boomkruinen van de Oude Landen flink gegroeid en is het beheerwerk aardig gemechaniseerd. De bloemrijke graslanden worden nog altijd twee keer per jaar gemaaid en het rietveld wordt open gehouden. De sociale tewerkstellingsploeg helpt de vrijwilligers bij het onderhoud van de wandelpaden en elk jaar komen de leerlingen van het Atheneum van Ekeren en andere scholen uit de buurt een handje toesteken in de drukke hooiperiode. Die jarenlange inzet heeft geloond: vandaag staan hier tienduizenden orchideeën van 6 verschillende soorten. “Van enkele bijna verloren relictten hebben we een robuuste populatie gemaakt”, zegt Guy met terechte trots. Daarnaast is de Oude Landen dé hotspot voor wie de nachtegaal, de troubadour onder de zangvogels, wil komen beluisteren. “Met 16 broedparen hebben we hier de grootste dichtheid van Vlaanderen”, weet Willy.

En intussen staat de tijd niet stil in de Oude Landen. Recent werd een erfpacht voor 66 jaar ondertekend met postbedrijf bpost, dat ook deels eigenaar is van het gebied. “Ook de volgende generatie zal hier kunnen genieten van een robuust stuk natuur. Een hele opluchting”, besluiten de strijders van toen.

Een oase van groen... net buiten 't stad

Wil je heerlijk uitblazen in een romantische villa? Wegdromen in de schaduw van een knoestige acacia? Fikse wandeltochten ondernemen in unieke stukken havennatuur of de Kalmthoutse Heide? Boek dan een verblijf in Villa Acacia in het centrum van Kapellen.

Villa Acacia verwijst naar de prachtige knoestige boom die de tuin domineert. Het huis heeft een rijke geschiedenis en ademt romantiek. Je kan fietsen huren om de havennatuur te gaan ontdekken. Met de trein spoor je op vijftien minuten naar hartje Antwerpen.

Meer info en reservaties:
Villa Acacia
Bevrijdingslei 3 - 2950 Kapellen
0475 61 66 68 info@villa-acacia.be
www.villa-acacia.be

WIN!

**Win een overnachting voor
twee personen in Villa Acacia.**

**“Hoe heten de oersterke Schotse runderen
die een handje helpen bij het beheer in de
Oude Landen?”** Geef een antwoord op de vraag
en wie weet verblijf jij binnenkort in de villa.
www.natuurpunt.be/win

Niet gewonnen?
Leden van Natuurpunt krijgen in Villa Acacia 5% korting

za 28 februari en zo 1 maart 2015
Antwerp Expo

Jouw ledenvoordeel? Profiteer op
fietsenwandelbeursvlaanderen.be/trnp
van **3,50 euro** korting op de toegangsprijs bij aankoop
van een e-ticket. Bestemd voor abonnees Natuurpunt en
alleen geldig in de voorverkoop.

- routes en bestemmingen
- dichtbij en ver weg
- outdoormateriaal en gps
- informatiemarkt en pelgrimspaviljoen
- 350 exposanten, 60 informanten
- 60 workshops en beeldreportages
- 1 mega-fietsparcours voor (e-)bikes en mountainbikes

www.fietsenwandelbeursvlaanderen.be

LYNX HD 8X30
10X30

Door natuurpunt verkozen tot
beste allround verrekijker!

www.kiteoptics.com

KITE OPTICS

Het Belgisch merk van verrekijkers en telescopen

kwaliteit in service en techniek

Ontdek hier de nieuwe KITE Lynx HD

Wavre | Drogenbos | Schoten | Leuven | Genk
Hognoul | Mechelen | Roeselare | Lochristi | Zaventem

Sights Of Nature
Natuurpunt optiekshop | Brugge

Webshop | winkel.natuurpunt.be
Natuur.winkel Limburg | Kiewit

MOUNTAINBIKEN door de NATUUR

Modder, sneeuw, kou: de winter is het seizoen bij uitstek om de mountainbike van stal te halen. Kleed je warm aan, trek de natuur in en ontdek deze 10 prachtige gebieden op winterbanden! Alle routes zijn bewegwijzerd van aan de startplaats. Natuur in Vlaanderen is en blijft kwetsbaar, blijf dus zeker op de aangegeven route.

West-Vlaanderen

1 Uitkerkse polder

Een vlakke tocht langs enkele rustige polderdorpen tussen Blankenberge en De Haan. * Rode lus 41,1 km
Startplaats: Koning Boudewijnlaan 15b, 8370 Blankenberge

2 Bronnen van het Heuveland

Holle wegen, hellingbossen en avontuurlijke bospaadjes. * Rode lus 36,3 km
Startplaats: De Lork, Kattkerkhofstraat 2, 8956 Kemmel

Oost-Vlaanderen

3 Raspaillebos

Op de flanken van de Bosberg tussen de valleien van de Dender en de Mark. * Groene lus 25,7 km
Startplaats: Sporthal De Kriebel, Groteweg 23, 9500 Geraardsbergen

4 Heidemeersen

Laat je leiden door de Schelde in een waardevol natuurgebied tussen Berlare en Wichelen. * Blauwe lus 26,7 km
Startplaats: Shuis 143, 9290 Berlare

Vlaams-Brabant

5 Averbode Bos & Heide

Een bron van fietsplezier tussen het heuvelachtige Hageland en de hei van de Kempen. * Rode lus 18 km
Startplaats: Domein 'De Vijvers', Abdijstraat 5, 3271 Averbode

6 Achter Schoonhoven

De meanderende Demer bepaalt de contouren van deze tocht. * Blauwe lus 17,9 km
Startplaats: Stedelijke sporthal, Demervallei 8, 3200 Aarschot

Antwerpen

7 Heiberg - Snekensvijver

Fietsen langs Europese topnatuur: heide, bossen en vennen zorgen voor variatie, de heuvels doen de rest. * Rode lus 16,6 km
Startplaats: Bloso-centrum Netepark, Vorselaarsebaan 60, 2200 Herentals

8 Turnhouts Vennengebied

Samen met de Kalmthoutse heide en Landschap de Liereman vormt het Turnhouts vennengebied een restant van wat ooit één lap natuur was. * Blauwe lus 17,3 km
Startplaats: Brug van Ravels, Vaartstraat, 2380 Ravels

Limburg

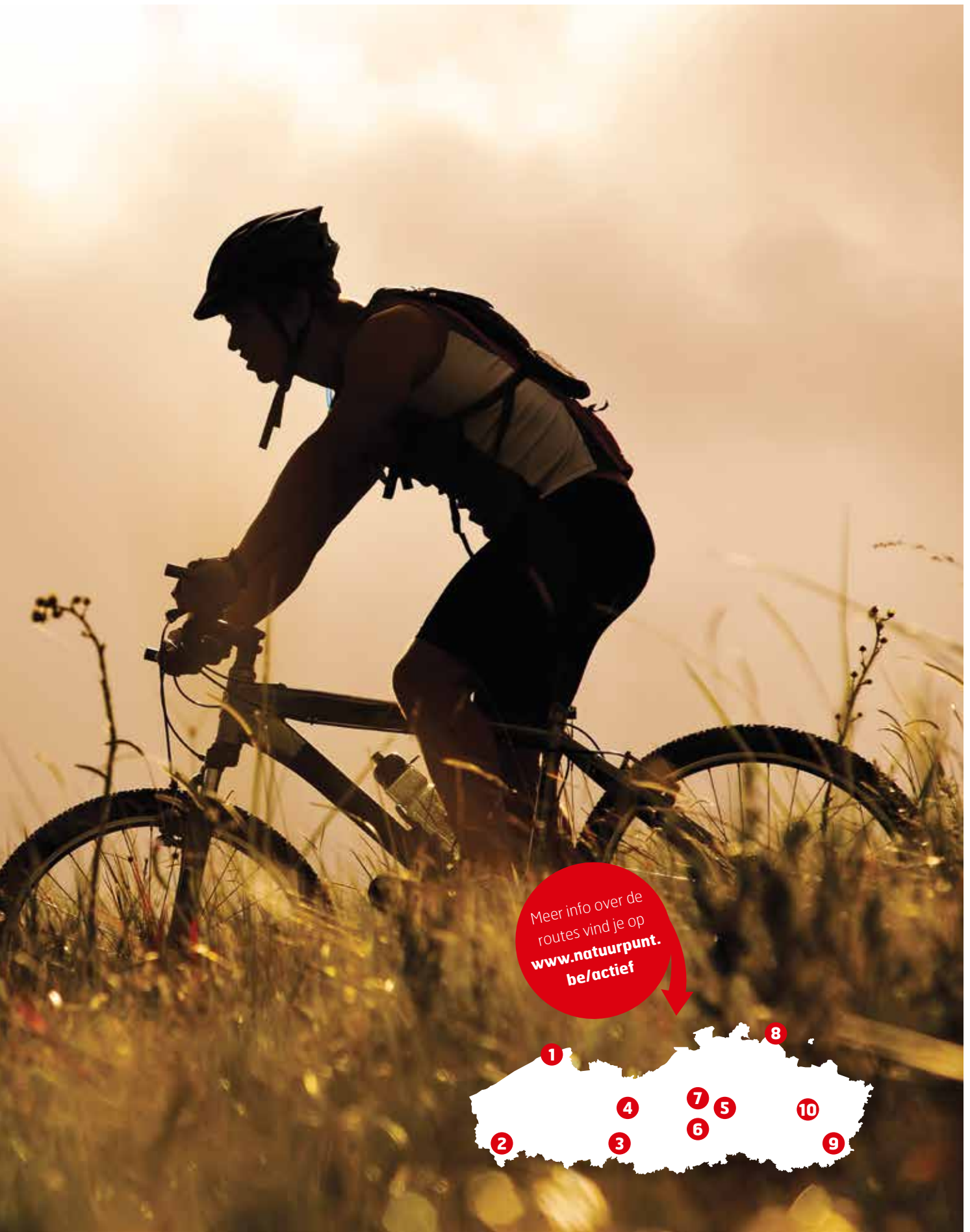
9 De Keuie

De startplaats, in hartje Tongeren, is het begin van een parcours langs De Keuie, de Wijngaardbossen, Keiberg-Hasseltbos en de Spoorwegzate. * Blauwe lus 31,6 km
Startplaats: Sportpark De Motten, Kastanjewal, 3700 Tongeren

10 Schulensbroek

Langs uitgestrekte weiden en over de flanken van de Willekensberg. * Rode lus 30,3 km
Startplaats: 't Vloot, Demerstraat 60, 3560 Lummen

DE WOLF

Mythisch roofdier op loopafstand van de grens

Sinds de waarneming van een wolf in de provincie Namen in 2011 wordt druk gespeculeerd over de terugkeer van het mythische roofdier. Recente meldingen op tachtig kilometer van de Frans-Belgische grens maken duidelijk dat het niet lang zal duren vooraleer nieuwe wolven ons land zullen bereiken. Maar het majestueuze roofdier is brozer dan hij eruit ziet.

Tekst: Niels Desmet

Sinds de waarneming van een wolf in de provincie Namen in 2011 wordt druk gespeculeerd over de terugkeer van het mythische roofdier. Recente meldingen op tachtig kilometer van de Frans-Belgische grens maken duidelijk dat het niet lang zal duren vooraleer nieuwe wolven ons land zullen bereiken. Maar het majestueuze roofdier is brozer dan hij eruit ziet.

De laatste Belgische wolf werd in 1898 neergeschoten, in de buurt van Virton. Het was het einde van een jarenlange vervolging van de mythische voorouder van de hond in onze

Waar zitten de wolven?

 plaatsen waar wolvenroedels leven

 plaatsen waar een wolf is waargenomen.

Focus

foto © Wesley Poelman

Broertje

Het is haast onmogelijk om de wolf met zijn kleinere broer te verwarren: de vos is een stuk kleiner, heeft een roodbruine vacht en een dikke pluimstaart. De vos is ook beduidend minder mensenschuw en beschikt over een bijzonder groot aanpassingsvermogen: zo kan hij bijvoorbeeld overleven op een dieet van huishoudelijk afval. Dat verklaart zijn succes in onze steden de laatste jaren.

contreien. 113 jaar lang was er geen spoor van de wolf. Tot de ploeg van Dieren in Nesten in 2011 opnames kon maken nabij Gedinne. Bij die ene zwerver zal het vast niet blijven: de laatste jaren vindt de wolf zijn weg terug naar gebieden waaruit hij al lang verdwenen was. Met enige regelmaat duikt hij op in het noorden van Frankrijk en in het grensgebied tussen Nederland en Duitsland.

Eén wolf maakt de roedel niet

Wolven zijn sociale dieren die in een roedel leven. Vanaf hun tweede levensjaar verlaten jonge dieren hun geboorteroedel om op zoek te gaan naar een eigen leefgebied en partner. Die zwervers kunnen afstanden van meer dan duizend kilometer afleggen, en dat plaatst België ruim binnen het bereik van de gevestigde populaties in Duitsland en Frankrijk. Maar één wolf maakt de roedel niet en een wolvenroedel heeft veel plaats nodig: een territorium met voldoende prooidieren om de hongerige welpenmagen gevuld te krijgen. In een versnipperd land als België lijkt het niet evident om een groot stuk aaneengesloten natuur te vinden. Toch is het niet uitgesloten dat een roedel wolven zich weet te vestigen. Vooral in Wallonië hebben we voldoende bossen met reeën en everzwijnen om plaats te bieden aan een of meerdere roedels.

De grote broze wolf

De grootste hindernis die de wolven zullen moeten overwinnen bij hun terugkomst, is de mens. De reactie op het toenemend aantal vossen toont aan dat we niet meer gewend zijn om met wilde dieren om te gaan. Pluim- en ander vee loopt vaak onbeschermd rond en vormt hapklare brokken voor wolven en andere roofdieren: in landen als Duitsland en Spanje is dat een ondenkbaar scenario. Van die landen kunnen we leren dat vee- en huisdieren met eenvoudige maatregelen beschermd kunnen worden tegen wolven. In het verleden had de wolf een barslecht imago. Gevolg: de volledige uitroeiing. Door de terugkeer van de wolf nu al voor te bereiden, kunnen we een vergelijkbaar scenario vermijden. Een wolvenplan zoals in Nederland is alvast een goed begin. Zo'n plan zorgt ervoor dat eventuele schade vergoed wordt. Alleen zo kunnen we het enthousiasme rond de terugkeer van de wolf op peil houden.

Zelfs als meerdere roedels zich zouden vestigen in België, zal je hard je best moeten doen om een wolf te zien te krijgen. Wolven zijn uitermate schuw en proberen contact met mensen zoveel mogelijk te vermijden.

1500

De Duitse wolf Alan legde vanuit Oost-Duitsland 1500 km af, om in Wit-Rusland te eindigen. Was Alan de andere kant opgegaan, dan had hij dwars door België gewandeld.

130

Het gehuil van een wolf kan onder optimale omstandigheden in een gebied van 130 km² gehoord worden. Huilen is een belangrijk communicatiemiddel voor wolven en wordt gebruikt om de troep te verzamelen voor de jacht, alarm te slaan en elkaar terug te vinden (bijvoorbeeld na een storm). Hoewel het kerngebied van een territorium meestal zo'n 35 km² beslaat, kan het leefgebied een oppervlakte van enkele duizenden vierkante kilometer innemen. Het record van 6272 km² staat op naam van een roedel in Alaska.

10

Een volwassen wolf kan met zijn hoektanden een bijtkracht van meer dan 10 megapascal genereren. Dat is genoeg om het been van een eland te verbrijzelen.

70

Een wolf kan kortstondig een snelheid van 70 km/u halen. Hun draf snelheid van 9 km/u kunnen ze echter uren volhouden.

Overwinteren in Londen of Benidorm?

Een grijs vogeltje met een zwart petje dat zich vanaf begin april laat horen: dat is de zwartkop. In de winter trekken zwartkoppen gewoonlijk naar Spanje. De meerderheid dan toch: een deel van de populatie overwintert tegenwoordig in Engeland. Zwartkoppen ontdekten dat het daar in de winter nog niet zo slecht is: een gematigd klimaat en vooral een groot voedselaanbod, dankzij duizenden Britten die vogels voederen in de tuin. Bovendien is Engeland dicht bij hun broedgebied. Duitse wetenschappers ontdekten dat die Engeland-overwintelaars zich zelfs genetisch beginnen te onderscheiden van de Spanjegangers. Ze hebben kortere vleugels en een spitser snaveltje waarmee ze zaden beter uit vetbollen kunnen pikken.

Zwammen kleuren de winter

De herfst is het paddenstoelen-seizoen bij uitstek, maar ook in de winter valt er op zwammenvlak wat te beleven. Geregeld zie je in een winters bos gele trilzwammen als witte klodders in kale takken hangen. Trilzwammen voelen gelatine-achtig aan. Gele trilzwammen worden niet echt gegeten, maar bevatten wel heilzame stoffen. Een broertje van de gele trilzwam wordt zelfs verwerkt in gezichtscrèmes. Ook korstzwammen zie je veel in de winter. Die groeien zoals de naam verradt korstvormig op dood hout: het lijkt wel of de takken wit geverfd zijn. Naast tientallen witte soorten zijn er ook opvallend gekleurde korstzwammen zoals de gele, de blauwe en de paarse korstzwam. Ook de oranje aderzwam kleurt het grauwe bos.

Gele trilzwammen worden niet gegeten, maar bevatten wel heilzame stoffen

Gele trilzwam © Vilda/Rollin Verlinde

3 vragen aan de redactie

foto © Wim Dirckx

Wanneer exoten zich massaal vermeerderen ten koste van inheemse natuur, is er een probleem.

1 Exotische soorten: aanwinst of bedreiging?

ANTWOORD: Hoe meer soorten, hoe groter de biodiversiteit! Toch? Zo simpel is het helaas niet. Niet elke soort die er in Vlaanderen bij komt, is een aanwinst voor de natuur. Exoten zijn van oorsprong uitheemse soorten die, bewust of onbewust, met hulp van de mens bij ons zijn terechtgekomen. Het gaat bijvoorbeeld om tuinplanten die verwilderen. Wanneer exoten zich massaal vermeerderen ten koste van inheemse natuur, is er een probleem. Denk aan de reuzenbalsemien, die zowat alle andere oeverplanten langs waterlopen verdringt.

Foto © Marianne Horemans

Daar zijn de sneeuwspringers!

Sneeuwspringers hoeven nauwelijks te vrezen voor natuurlijke vijanden

Zijn er insecten in de winter? Jazeker! Hoewel bijna alle insecten zomerdieren zijn en overwinteren als ei, larve of pop, is de sneeuwspringer een echt winterinsect. Sneeuwspringers zitten de hele zomer

als larve onder de grond en ontpoppen in de late herfst. De hele winter zijn ze in de weer en ook de voortplanting vindt plaats in de kou. Het voordeel van tijdens de winter actief te zijn, is dat de sneeuwspringer nauwelijks hoeft te vrezen voor natuurlijke vijanden, aangezien die in winterslaap zijn. Sneeuwspringers zijn amper 4mm groot en donker gekleurd, maar onder de microscoop zijn ze h door hun lange 'snavel', eigenlijk een verlenging van de kop. Je vindt Sneeuwspringers bijna uitsluitend in stuifzandgebieden.

Zo ziek als een (zee)hond

Een uitbraak van het griepvirus heeft dramatische gevolgen

Net als mensen krijgen ook zeehonden deze winter te maken met de griep. Maar een uitbraak van het griepvirus bij zeehonden heeft

dramatische gevolgen. In 2002 stak een gevaarlijke griep epidemie de kop op in Noord-Europa, waardoor de zeehondenpopulatie er werd gehalveerd en in het Waddengebied meer dan 10.000 dieren stierven. Dit najaar lijkt opnieuw een griepgolf in aantocht, hoewel het om een minder agressief virus lijkt te gaan. Toch spoelden in de maand oktober honderden zeehondjes dood aan langs de Deense en Duitse kust. Zeehonden geven het virus aan elkaar door wanneer ze hoesten. De verspreiding van het virus kan volgens wetenschappers worden ingedijkt door zeehonden in opvangcentra te vaccineren.

Foto © Hugo Willockx

2 Wat moet ik doen met kelderamfibieën?

ANTWOORD: Amfibieën zoeken in het najaar vaak vochtige, beschaduwde plaatsen op om er te gaan overwinteren. Ook vochtige kelders kunnen een geschikte schuilplaats vormen. Wanneer je een salamander of pad in de kelder aantreft, kan je best eerst de weersvoorspellingen controleren. Als het de komende dagen niet gaat vriezen aan de grond, dan kan je amfibieën uit de kelder vrijlaten, best zo dicht mogelijk bij de vindplaats. In vorstperiodes laat je ze beter overwinteren in een plastic doos in de kelder zelf.

3 Waarom bloeien mossen in de winter?

ANTWOORD: Mossen bloeien niet in de winter, wat wij in de winter zien zijn sporenkapsels, want mossen zijn sporenplanten. Voor de voortplanting zijn ze afhankelijk van water. De spermatozoïden hebben een waterfilm of wegsplattend druppels nodig om tot bij een eikel te zwemmen. Als dat lukt, heeft het jonge kapsel op zijn beurt ook weer water nodig. Tijdens de zomer is de kans op uitdroging groot, maar in de winter is aan alle voorwaarden voldaan. Daarom vind je de vaak kleurige sporenkapsels in het winterhalfjaar.

JNM op Zeelandtocht

Op 7 februari trekt de JNM naar jaarlijkse traditie naar het prachtige Zeeland. Met zo'n vijftigtal enthousiastelingen gaan ze op zoek naar de vele eenden en ganzen, steltlopers, roofvogels en wie weet zelfs een grijze zeehond. Winterzonnen bij blauwe hemel of uit je sokken waaien bij gierende wind en striemende regen: Zeeland is altijd genieten, dus zorg dat je erbij bent.

Meer info en inschrijven op www.jnm.be/zeelandtocht

De dieren in je tuin op het spoor

Wat zingt, kruipt en fladdert in de natuur vlak bij huis en hoe lok je dieren in je tuin? Met deze uitvouwbare herkenningskaart maak je kennis met 150 bekende tuindieren en hun biotopen: vogels, vlinders, bijen, waterbeestjes, amfibieën, libellen, bodemdieren en zoogdieren. De kaart bevat ook leuke tekeningen en tips voor diervriendelijke planten.

www.natuurpunt.be/winkel

Artikel Nr.: M24167 - Afmetingen / Materiaalinfo: 210x10 cm / met waterafstotende laag

Prijs: € 4,95 – Ledenprijs: € 4,45

Knutsel je eigen nestkast

Niets is leuker dan samen een nestkast te knutselen.

Ben je niet zo handig? Geen probleem!

In dit bouw pakket zijn de spijkerplaatsen voorgeboord en zitten de juiste schroeven er al bij. Een duidelijke bouwtekening gidst je moeiteloos door het knutsel-parcours. Hang je mezenestkast op een open plaats en richt de invliegopening (32 millimeter) weg van het zuidwesten.

www.natuurpunt.be/winkel

Artikel Nr.: 90511 - Afmetingen /
Materiaalinfo: 16 x 16 x 29,5 cm / onbehandeld hout
Prijs: 11,95 euro

2 kidsvragen aan de redactie

1 Waar zijn de padden naartoe?

ANTWOORD: Padden en kikkers kunnen niet tegen de koude in de winter, ze hebben warmte nodig om te kunnen bewegen. Daarom houden ze een winterslaap. Padden kruipen hiervoor onder een hoop bladeren of verschuilen zich in een holletje onder een stapel planken of stenen. Ze kunnen zich zelfs in losse grond ingraven. Kikkers kunnen dat niet, maar kunnen zich wel verschuilen op de bodem van een vijver, poel of sloot.

2 Houdt een ijsvogel van de winter?

ANTWOORD: Zijn naam doet vermoeden dat de ijsvogel houdt van ijs en de winter. Maar net tijdens strenge winters krijgt de ijsvogel het moeilijk. Ze eten graag waterinsecten en vis, die zijn moeilijk te vinden wanneer het hard vriest. Waarom kregen ze dan de naam "ijsvogel"? Wel, als het hard vriest hebben ze honger en hangen ze in groepjes bij de laatste open plekken in het ijs. In de hoop daar een visje te kunnen spiesen.

Recept: Notenhapjes met restjes bladerdeeg

Zo tover je restjes om in een superlekker en gezond hapje!

Dit heb je nodig: restjes bladerdeeg, honing, gehakte noten. Schik de repen bladerdeeg op bakpapier. Bestrijk ze vervolgens volledig of gedeeltelijk met honing. Strooi daarna de gehakte noten over het deeg, op de plaats van de honing. Bak nu 15 minuten in een voorverwarmde oven van 220°C.

Smakelijk!

© Wim Dirckx

Hoe doe ik dit?

Kleurrijk voederhuisje

Winter, tijd om de vogels in je tuin eens extra te verwennen met lekkers, gepresenteerd in een kleurrijk, zelfgemaakt voederhuisje.

Dit heb je nodig: blik (zonder scherpe randen), verf, kwasten of sponsjes, houten stokje, lijm, lint.

Verf het blik met leuke kleuren en patronen. Lijm, bv met een lijmpistool, het stokje vast in het blik. Maak een mooi lintje of koord vast aan het blik en zoek een goed plekje in een boom. Liefst eentje waar de katten niet bij kunnen. Leg wat vogelvoer in het blik.

Laat de bezoekers maar komen!

foto © Wim Dirckx

Sneeuw(b)engeltjes maken

Heeft het gesneeuwd? Ga dan snel naar buiten en maak leuke tekeningen in de sneeuw. Je kan zelfs een engeltje maken. Ga met op je rug op de grond liggen met je armen en benen gespreid en beweeg ze heen en weer. Als je opstaat, ligt er een afdruk van een (b)engeltje in de sneeuw.

Win!

Een nieuw jaar, een nieuw begin.

Wil je na de kerstvakantie de show stelen in de klas met deze superhippe rugzak? Hij ziet er niet alleen razend hip uit, dankzij de extra versteviging onderaan weet hij ook raad met al je schoolspullen.

Antwoord op de vraag "Waarom zie je groepjes ijsvogels rond open plekken in het ijs?" en wie weet win jij een van de 3 rugzakken van A.S. Adventure!

www.natuurpunt.be/win

Niet gewonnen? Niet getreurd! Bij A.S. Adventure vind je de hippe rugzakken ook.

Korstmossen in de stad

Korstmos is eigenlijk twee in één: een alg die woont in een schimmel. De alg maakt middels bladgroenkorrels suikers aan en deelt die met de schimmel in ruil voor beschutting.

Als alg en/of schimmel in voldoende voedselrijke situaties voorkomen, gaan ze solo. Het verbond wordt alleen gesloten in extreme omstandigheden. Korstmos is dan ook een unieke pionier die de onmogelijkste plaatsen koloniseert.

Korstmossen hebben de reputatie een graadmeter te zijn voor goede luchtkwaliteit. Dat klopt, maar het is niet het aantal maar de variatie aan soorten die telt. Sommige zijn gevoeliger dan andere. In onze contreien kan je een paar honderd verschillende korstmossen aantreffen. Ze herkennen is onbegonnen werk voor een leek. Voor een kennismaking met twee veel voorkomende soorten trekken we de stad in.

© Korneel Detailleur

Natuur in de stad: een contradictie?
Niets is minder waar. Je vindt er gewone natuur op ongewone plaatsen. Er komen planten en dieren voor die vaak alleen in het warmere microklimaat van de stad kunnen overleven. Ga met open blik in de stad op zoek naar natuur en laat je verrassen. Wie had korstmossen verwacht in de stad?

Een betonnen stoeptegels is niet echt een ideale groeibodem voor wat dan ook. Toch vind je daarop vaak ronde grijsgroene vlekken. Op het eerste zicht platgetrapte kauwgum. Als je door de knieën gaat om een en ander van nabij te bekijken (let hierbij wel op voor aankomende voetgangers), blijkt dat het om een korstmos gaat: muurschotelkorst. De rand bestaat uit kauwgomachtige lobben, in het centrum zijn het vooral kleine schijfjes. Een belangrijk onderscheid met echte platgetrapte kauwgum! Betonnen platen of palen zijn vaak bedekt met grote eigele tot oranje schijven die zelfs in elkaar vloeien tot plakken. Het gaat dan veelal om groot dooiermos. Korstmossen groeien zeer traag. Groot dooiermos is een uitzondering op die regel.

De twee voornoemde soorten wijzen op veel stikstof in het milieu. Geen wonder dus dat zij het in steden zo goed doen.

Wat schuilt er in je **takkenril**?

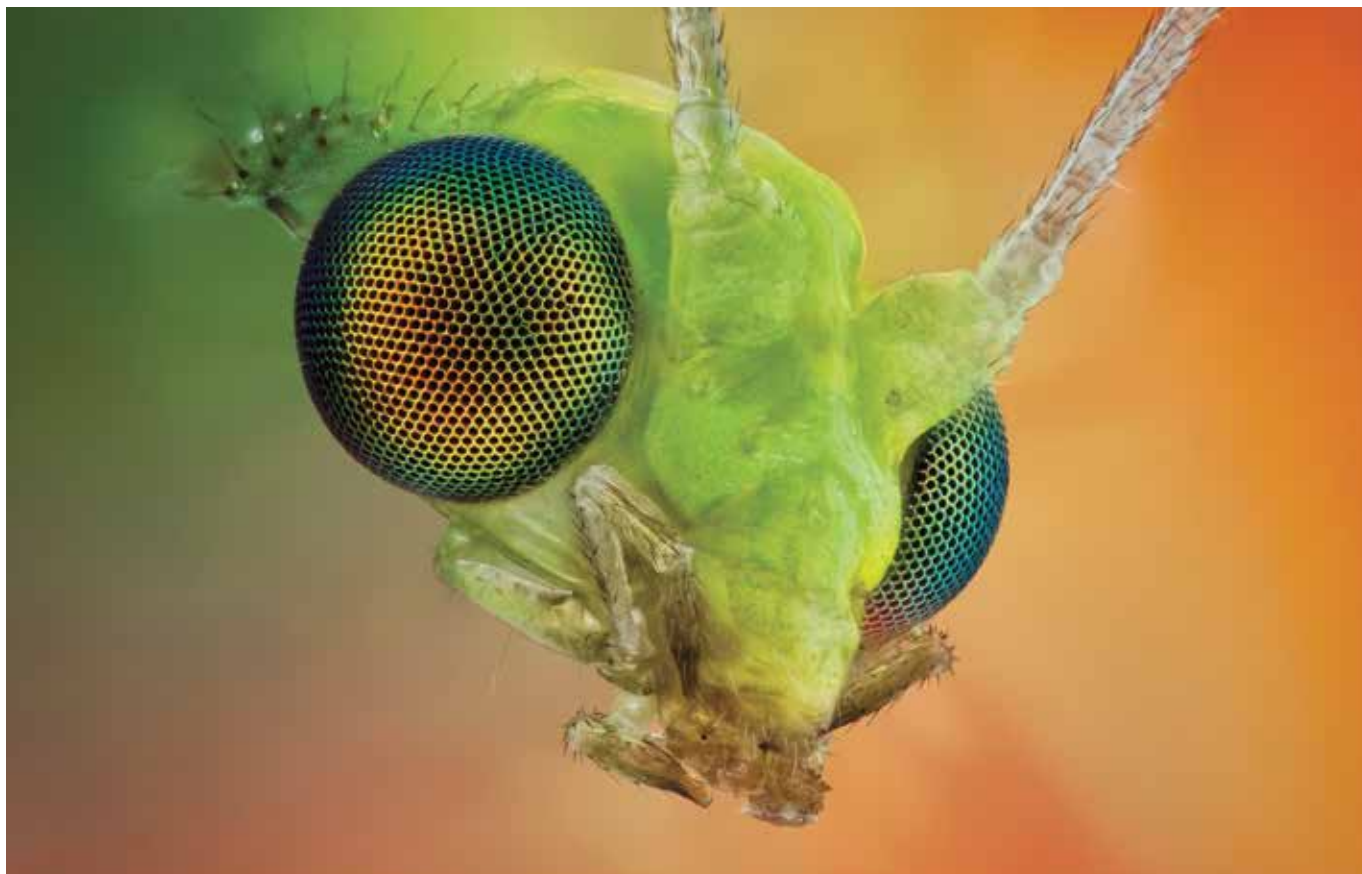
Wij hebben een honderdtal strekkende meter ligusterhaag, die een hoop bomen en struiken insluit. Onze tuin wordt wel eens een wildernis genoemd. In het snoeiseizoen leidt dat dan ook tot een massa overschothout. Jaren geleden schaften we ons een hakselaar aan. Hij verbruikte zeer veel stroom en produceerde een massa snippers. Momenteel verbruikt hij niets meer en hebben wij een massa takken op een immense takkenhoop. In die takkenhoop woont heel wat volk. Egels maken er hun nest en brengen er hun kroost voort. De even aaibare bosmuizen doen hetzelfde; bovendien slepen ze noten naar de beschutting van de houtstapel. Je hoort hun geknaag tot op meters afstand. Hoger in de hoop broedt af en toe een winterkoning. Na tien jaar is het onderste hout gekrompen tot prima humus. Aan de rand van onze takkenhoop verrijzen al jaren grote aardsterren.

© Korneel Dertouleur

Je hoeft niet naar afgelegen natuurgebieden te trekken om kennis te maken met de natuur. Je trekt gewoon de achterdeur open en gaat op safari in eigen tuin! Wie de natuur een handje wil helpen, kan daarmee beginnen in de tuin, hoe klein die ook is. Vogels voeren, een nestkast voor wilde bijen of koolmezen, een border vol bloemen voor de vlinders... en je snoeihout op een creatieve manier gebruiken.

Zo'n takkenhoop is niet voor iedereen weggelegd. Wat zullen de mensen zeggen! Zo'n wanorde. Het alternatief is een takkenril of takkenwal. Je klopt twee rijen paaltjes in de grond (of beter: rechte takken). Tussen die twee rijen stapel je gesnoeide takken. Onderaan dikke takken voor een stevige basis, bovenaan de dunnere. Zo kan je mooie natuurlijke afsluitingen maken, zo smal of breed als je zelf wil. Recht of bochtig, maar ordelijk! Hoe breder je takkenril, hoe meer dieren er een nest in kunnen maken. Bovendien kunnen insecten erin terecht om te (proberen) overwinteren. Dat is een loterij, want winterkoninkjes, heggemussen en mezen komen langs. Maar ook een smalle takkenril is belangrijk als verbindingsweg voor muizen. Net als bij een takkenhoop vormt zich onderaan humus, waardoor je takkenril wat inzakt. Volgend snoeiseizoen vul je bovenaan opnieuw bij en maak je heel veel beestjes weer blij.

Close-up: gaasvlieg in huis

Ze leggen hun eitjes op steeltjes en hun larven zijn bekend als bladluisvreter. Gaasvliegen zijn er in verschillende soorten. Maar als je er in de winter één aan je zolderaam vindt, dan is dat *Chrysoperla carnea*, de enige soort die als volwassen insect het ongunstige jaargetijde probeert door te komen. Waar het leven van andere gaasvliegen in weken gemeten wordt, leeft deze soort tot negen maand. Nu ja, leven... Een groot deel van haar volwassen bestaan zit deze gaasvlieg in comateuze toestand te wachten tot de lente terugkomt. Opvallendst zijn de vleugels, waar het beestje de Nederlandse naam aan dankt. Ze lijken overmaats en liggen als een tent over het smalle lijfje gevouwen. Groot is in dit geval zeker niet efficiënt: gaasvliegen zijn schlemielige vliegers. In close-up zie je dat de extra dunne vleugelmembranen worden gecompenseerd door opvallend veel dwarsadertjes; bovendien zitten

© Korneel Detailleur

Als je de natuur in close-up bekijkt, gaat er een nieuwe wereld voor je open. Een schier eindeloze variatie aan levensvormen, elk met hun eigenaardigheden. Stilstaan bij de kleine dingen des levens, je krijgt er nieuwe energie van. **Kijk deze keer eens uit naar schatten op zolder.**

er lengtevouwen. Zo zijn de vleugels zowel licht, soepel als sterk. Hoe meer vleugeladering, hoe primitiever. Maar wat heet primitief? Wat dacht je bijvoorbeeld van twee soorten oren? Het ene oor is een miniem membraantje aan de basis van de voorvleugel en helpt de gaasvlieg om de klikgeluiden van jagende vleermuizen te detecteren. Reactie is dan om de vleugels dicht te vouwen en zich te laten vallen. Het andere oor zit op een poot en dient alleen om de lokgeluiden van een partner te vernemen! Pièce de résistance is echter het oog. De twee halve bollen die aan weerszijden uitpuilen, nemen zowat half de kop in. Ze zijn schitterend goudgroen van kleur. De Nederlandse naam voor deze algemene soort is dan ook 'Goudoogje', een vertaling van de wetenschappelijke naam. De groene kleur van het lijf mag dan wel vervagen tot vleeskleurig ('carnea') in de winter, maar die ogen...

Peter De Ridder

Pak uit met een origineel eindejaarsgeschenk...

...en ontvang zelf GRATIS CHAMPAGNE!

Schenk maandenlang leesplezier met **Plus Magazine**, het unieke maandblad met actuele dossiers over gezondheid, recht en geld, maar ook praktische tips en inspiratie voor uitstapjes, huis en tuin, cultuur en multimedia. Plus Magazine, een klare kijk op de wereld van 50-plussers.

€ 50 = 13 nummers Plus Magazine + 1 fles champagne Mumm Cordon Rouge gratis

€ 90 = 26 nummers Plus Magazine + 2 flessen champagne Mumm Cordon Rouge gratis

➔ Profiteer nu van dit uitzonderlijk aanbod :

- surf naar <http://promotie.abonnementen.be> en vermeld de code 10A14YEF
- stuur onderstaande voordeelbon terug naar Plus Magazine - Raketstraat 50 bus 10 - 1130 Brussel

Aanbod geldig tot 31/12/2014 en uitsluitend bestemd voor nieuwe abonnees in België. Zolang de voorraad strekt. Het abonnement gaat van start met het januarinumnummer (verschijnt op 18/12/2014).

UNIEKE VOORDEELBON VOOR EINDEJAAR

JA, ik neem of schenk een abonnement op Plus Magazine ter gelegenheid van eindejaar. Ik wacht op het overschrijvingsformulier.

- ☐ **€ 50** voor **13 nummers** Plus Magazine + **1 fles** champagne Mumm Cordon Rouge gratis
- ☐ **€ 90** voor **26 nummers** Plus Magazine + **2 flessen** champagne Mumm Cordon Rouge gratis

Mijn gegevens voor de betaling en de champagne:

Naam: Voornaam: Geboortedatum:
Straat: Nr: Bus:
Postcode: Plaats: Tel.:
E-mail:

Het abonnement is voor:

Naam: Voornaam: Geboortedatum:
Straat: Nr: Bus:
Postcode: Plaats: Tel.:
E-mail:

De door u op dit document verstrekte informatie is bestemd voor intern gebruik in de gegevensbank van Plus Magazine. De verwerking van uw gegevens maakt het ons mogelijk aan uw vraag te beantwoorden. U hebt op elk ogenblik het recht op inzage, correctie of schrapping van deze gegevens. Hiervoor wendt u zich tot Plus Magazine - Raketstraat 50 bus 10 - 1130 Brussel. Zij kunnen, tenzij uw tegenbericht, worden overgedragen aan derden. Indien u dit niet wenst, gelieve dan dit hokje aan te kruisen ☐

14YEF
Ref. 16328

op stap met... **Marcel** **Jonckers**

Maandag 14u30

Vogels kijken blijft mijn grote passie. Hier sta ik samen met Kurt Boux en Erwin Collaerts op de uitkijk aan de Tiense Bezinkingsputten. Dit terrein is eigendom van de Tiense Suikerfabriek. Een perceel van zo'n 15 hectare werd niet meer in het productieproces gebruikt en kreeg een nieuwe bestemming als natuurgebied. Hier spotten we jaarlijks meer dan 200 vogelsoorten.

Bio **Marcel Jonckers**

Naast zijn vrijwilligerswerk voor de Vogelwerkgroep van Oost-Brabant, is Marcel actief in de lokale Natuurpuntern in Tienen. Bovendien is hij al 18 jaar voorzitter van de Tiense milieuvadvisraad. Marcel luistert graag naar muziek en is geïnteresseerd in cultuur.

Woensdag 11u

Ik zoek beversporen in het stadsbos van Tienen. Voor mij zijn niet alleen natuurgebieden waardevol. Ik ijver ook voor meer natuur in de stad. Daarom vind ik het fantastisch dat er in Tienen na meer dan 70 jaar afwezigheid opnieuw sporen opduiken van de bever.

Donderdag 20u35

De vergadering van de vogelwerkgroep verloopt in een gemoedelijke sfeer. We vormen een toffe groep waarin iedereen welkom is. Bij ons draait het niet alleen om vogelstudie, maar ook om mensen. Wij willen hun interesse in vogels opwekken, hen dingen bijleren en hen inspireren om mee de natuur te beschermen.

Vrijdag 15u15

Ik wandel over het nieuwe Tiense bedrijventerrein van de Feed Food Health-campus. Soms is er op bedrijventerreinen groen voorzien, maar vaak gaat het om exotische planten met weinig natuurwaarde. Wij ijveren ervoor om de ruimtes tussen de bedrijven natuurlijk in te richten en hier is dat mooi gelukt.

Zondag 12u20

Ik spring van de boot tijdens een vogeluitstap naar Waterland in Nederland. Onze vogeluitstappen en -reizen zijn legendarisch. Je beleeft samen intense momenten en daaruit ontstaan dikwijls hechte vriendschappen.

Word ook vrijwilliger bij Natuurpunt!

www.natuurpunt.be/vrijwilliger

Donderdag 19u45

Ik ben onderweg naar een bestuursvergadering van de Vogelwerkgroep. Ik ga regelmatig naar vergaderingen en moet daarvoor vaak 's avonds nog de baan op. Maar dat vind ik niet erg. Ik investeer veel tijd in Natuurpunt, maar zolang ik het leuk vind, doe ik voort.

Een straf voor onderweg

Ik ben te oud geworden om nog op Sinterklaas te wachten. En met de Kerstman heb ik nooit veel geduld gehad. Sommige cadeautjes moet je gewoon niet aan andere mensen overlaten. Om te krijgen wat je wil, moet je op jezelf vertrouwen. Daarom had ik het vogelboek zelf besteld. Het kostte 129 euro. Het was een peperduur boek, maar ik kon het niet laten.

Er hing een blaadje op het raam van de boekwinkel met een aankondiging. Er zou een vogelboek verschijnen zoals nooit voorheen. “Nederlandsche vogelen”, stond er, “is een van de mooiste vogelboeken uit de geschiedenis van het Nederlandse boek. Het oorspronkelijke, vijfdelige werk verscheen tussen 1770 en 1829 en bevat 250 unieke, met de hand ingekleurde gravures.” De hebzucht sloeg mij meteen om het hart. Ik stapte de winkel binnen, legde 129 euro neer en vertrok gelukkig.

Drie weken later kreeg ik bericht van de boekhandel. Mijn vogelboek was aangekomen. En opnieuw was het geluk aan mijn kant. Tenslotte ging het vogelboek twee van mijn grote interesses verenigen: vogels en alfabetten. De ondertitel klonk als *Nederlandsche vogelen volgens hunne huishouding, aert, en eigenschappen beschreeven en alle naer 't leeven geheel nieuw en naewkeurig geteekend*. De oude zinnen van het vogelboek haalden kapriolen uit gelijk gaaien aan een pindasnoer. Oh, ik verheugde me op die *beschrijvingen*!

Het voordeel van oude vogelboeken is dat er altijd veel meer informatie in staat.

Dit stukje gaat over een vogelboek van elf kilo. Het heet ‘Nederlandsche vogelen’ en het is zo groot dat het een straf is voor onderweg.

PROFIEL An Olaerts

An Olaerts is freelance journalist en schrijft onder andere columns voor De Standaard Magazine. Daarnaast zit ze in het tweede jaar van de grote vogelcursus in Leuven. En heeft ze een tuin met twee kippen, die zich uiteindelijk nog het makkelijkst laten bekijken.

Moderne vogelgidsen zijn eerder gierig van aard. Wat ze zeggen, zeggen ze beknopt, en veel meer zeggen ze helemaal niet. Ik heb de blauwe Svensson thuis, maar nooit spreekt die tot de verbeelding. Gaaien leggen een wintervoorraad aan van duizenden eikels die ze met grote precisie bijna allemaal terugvinden. Zoiets staat niet in de Svensson. Misschien is het gewoon te lollig om wetenschappelijk te zijn.

“Je komt best met de wagen”, schreef de mevrouw van de boekhandel. “Het is een erg grote doos. Het boek weegt elf kilo.” Elf kilo! Wablief! Of er dan misschien wieltjes onder het vogelboek stonden? Of hoe moest ik met zo’n reusachtig vogelboek de natuur in? Hadden de dames en heren van de uitgeverij daar wel over nagedacht? Het waren geen vogelaars natuurlijk. Anders hadden ze wel medelijken getoond, zeker in de winter, als de vogelaar sowieso al veel te lijden heeft. Alsof kou en decemberwind niet volstonden voor Lannoo, gaven ze een vogelboek uit van elf kilo.

Het vogelboek was een straf voor onderweg. Ik had al een drager nodig om het in de koffer van de auto te krijgen. Om te krijgen wat je wil, heb je helaas niet altijd genoeg aan jezelf. Misschien kan ik alsnog iets bestellen bij Sinterklaas en de Kerstman. Een slaaf, een paard of twee rendieren om mij en mijn ‘Nederlandsche vogelen’ in alle comfort te begeleiden door beemd en bos.

An

Steun Natuurpunt met groene energie !

Als jij je aansluit bij Lampiris, teken je voor een 100% groene en Belgische energieleverancier. Breng zo ook iets voor de natuur !

Voor elke klant die daarvoor kiest, stort Lampiris 2.5% van het energiegedeelte van de energiefactuur door aan Natuurpunt. Zonder dat je één cent meer betaalt !

Word vóór 31 december 2014 klant via www.lampiris.be/natuurpunt en geniet bovendien van **10% korting** op je energie!*

GROEN, BELGISCH EN GOEDKOPER

Partner van
natuurpunt

* Geldig op het Zen tarief, niet cumuleerbaar met andere kortingen en promoties

Beesten in de kou

Een half verkleumde eekhoorn, een vos die op z'n zoektocht naar voedsel bij een vogelvoedertafel beland is of een galloway die stoïcijns de sneeuwkou doorstaat: de winterse natuur weet ons op allerlei manieren te verrassen. Gewapend met een camera trokken honderden wandelaars de natuur in om de winterwereld vast te leggen in een wonderbaarlijk beeld. Trek een extra trui aan en geniet!

WIM VERAGHTEERT

WIM VERSCHRAEGEN

LUC DAVID

RUDY VANSEVENANT

KURT DEMEULEMEESTER

DANNY DECLERCQ

DAVID DEGRAVE

BRUNO DEWITTE

GEORGES DEMARET

WOUTER CARDOEN

DIANE APPELS

FOTO-OPROEP

Daar is de lente, daar is de liefde. Zwaluwen keren terug, de bomen kleuren lichtgroen en je kan stilaan weer zonder muts naar buiten. Je zou voor minder vlinders in de buik krijgen! Ook in de dierenwereld hangt er liefde in de lucht. Kan jij het spel van verleiding in beeld brengen? Stuur ons je allermooiste liefdesfoto's uit de natuur en wie weet verschijnen ze in ons lentenummer!

www.natuurpunt.be/oproep

Bereid je voor op de **vogelgekte!**

Los de rebus op!

K=H / e=l

-n

v + n=ls

-n

a=o / w=de

- koning

**- borst /
r <—> d**

-D

mer=t

aad=e

Vind je deze rebus te moeilijk? Leer je vogels kennen op www.vogelweekend.be

Geef je resultaten in op www.vogelweekend.be

bv. Ekster	III	3	Huismus		Staartmees	
Ekster			Kauw		Turkse tortel	
Gaai			Keep		Vink	
Groenling			Koolmees		Winterkoning	
Grote bonte specht			Merel		Zanglijster	
Heggenmus			Pimpelmees		Zwarte kraai	
Houtduif			Ringmus			
			Roodborst			
			Sijs			
			Spreeuw			

Tel mee op

17 en 18 januari 2015

Hoe ga je te werk?

1 Maak je tuin of terras vogel-vriendelijk: voorzie goed vogelvoer, veilige schuilplaatsen en proper water.

2 Neem je folder, tellijst en je verrekijker (niet noodzakelijk) bij de hand en bekijk de vogels in je tuin of op je terras. Doe dit minstens 30 minuten.

3 Noteer per soort het grootste aantal dat je tegelijkertijd zag en geef ze in op www.vogelweekend.be

Vogels in de kunst

Vogels duiken in de meest uiteenlopende gedaantes op in de kunst, van nietige bijzaak tot de essentie van een kunstwerk, van een stipje aan de horizon bij de Vlaamse primitieven tot levensechte, gekooide kanaries in het magische werk van Roger Raveel. Vogelwerkgroep Ardea nodigde Matthias Depoorter uit voor een boeiende avond over bijgeloof en spiritualiteit rond vogels.

Zaterdag 20 december, om 20u in het Districtshuis Bist in Wilrijk

Verliefde bosuilenconcert

Rond Valentijn zoekt de bosuil 's avonds en 's nachts het warme gezelschap van een vrouwtje en weerklinkt zijn mysterieuze ge-oehoe in het bos. Ga mee luisteren in het Smeethof. Vergeet je waterdichte schoenen en zaklamp niet.

Zaterdag 7 februari, 20u – 22u. Smeethofweg 1, 3950 Bocholt.

Foto © Hugo Willockx

EENd twee drie

Geniet vanaf het vogelkijkplatform van duizenden kolganzen, smienten, wintertalingen en andere wintergasten in de Blankaart. Mis geen moment. Ervaren vogelspotters laten je kijken door hun telescoop.

Zondag 15 februari, 14u30 in de Noordbroekstraat, Woumen.
Info: deblankaart@natuurpunt.be of 051 54 52 44.

Foto © Wim Dirckx

13.12

Bavikhove

NATUUR.QUIZ

Quizzen over de natuur, maar ook over milieu, sport en cultuur. Een mix van kennis en plezier, waarbij de opbrengst naar natuur in de regio gaat. Wees erbij!

Zaterdag 13 december, om 19u30

Zaal Torengalm, Kervijnstraat 1b, 8530

Bavikhove

www.natuurkoepel.be

14.12

Hechtel - Eksel

KOUDENEUZENWANDELING

Tijd om de longen te vullen met een flinke dosis zuurstof en de spieren los te maken. Trek je stap schoenen aan en kom met ons mee voor een staptocht door de prachtige natuur van Resterheide.

Zondag 14 december, 14u

Parking Begijnenvijvers, Begijnstraat

3940 Hechtel-Eksel

Roofvogelcursus

Natuurpuntafdeling Beringen, Natuurpunt Educatie en Bezoekerscentrum De Watersnip organiseren dit voorjaar de meest complete roofvogelcursus. **Vanaf 23 april** duik je tijdens 4 theorie- en 4 praktijklessen in de wondere wereld van slechtvalken, arenden en wouwen. Haal je verrekijker maar boven!

info en inschrijving: zwartebeek@natuurpunt.be of 0494/40 45 92

De Watersnip - Grauwe Steenstraat 7/2, 3582 Koersel

14.12

Dilsen - Stokkem

BEVERGEHEIMEN

We gaan op stap langs de Grensmaas, op zoek naar de bever en zijn geheimen. Komen jullie mee?

Zondag 14 december, 14u tot 16u

Winterdijk, Kempenstraat - Rotem (Dilsen-Stokkem)

Foto © Wim Dirckx

19.12

Damme

DAMME BLANCHE

Geniet van de vergezichten op poldergraslanden en warm je op met een borrel.

Vrijdag 19 december, 14u30-17u

Markt Damme

20.12

Zoerle-Parwijs

MIDWINTERZONNEWENDE

Samen met de natuurgroep Korintané vieren we in het natuurgebied Rothoek de terugkeer van het licht. Geniet mee van de ambiance van het Keltisch feest met lekker eten en drinken.

Zaterdag 20 december, 21u

Tennisterreinen in de Broekstraat, Zoerle-Parwijs

21.12

Meldert

STRAFFE KOST IN MELDERT

Kom luisteren naar een landschapsverhaal zoals je het nog nooit hoorde. We duiken terug in de tijd naar de kleine geschiedenis van 1914.

Zondag 21 december, 13u30

St. Ermelindiskerk, St. Ermelindisstraat, Meldert (Hoegaarden)

4.01

Uitkerke (Blankenberge)

NIEUWJAARVELDUILSPOTTING

Met het nodige respect gaan we in de weidse polders op zoek naar de prachtige velduil. Tussendoor trakteren we op iets zoets.

Zondag 4 januari, 14u30

Bezoekerscentrum Uitkerkse Polders, Kuiperscheeweg 20

11.01

Schellebelle

GLÜHWEIN IN DE KALKENSE MEERSEN

Wandeling door het uitgestrekte meer-sengebied, geboetseerd door de Schelde. Afdeling Scheldeland trakteert op glühwein en warme chocomelk.

Zondag, 11 januari, van 14u tot 17u
Aard, Schellebelle

15.01

Turnhout

PLANTENCURSUS

Gedurende een heel jaar worden we ondergedompeld in de wereld van planten. De cursus bestaat uit 10 theorielessen en 4 excursies zodat het niet alleen bij theorie blijft. Je kan kiezen voor een dag - of avondprogramma.

van 15 januari tot 10 december
Inschrijven: educatie@natuurpunt.be

Foto © Wim Dirckx

18.01

Zingem

VOGELTOCHT VOOR BEGINNERS

Neem je verrekijker mee en trek je laarzen aan, want we gaan vogels spotten. We focussen vooral op overwinterende watervogels.

Zondag, 18 januari, van 8u30 tot 11u30
Scheldebrug Zingem

25.01

Boortmeerbeek

WINTERVOGELS IN HET VIZIER

Samen met vogelspotter Steven gaan we op zoek naar vogels op en rond de akkers achter het Weisseterbos.

Zondag 25 januari, om 10u
St Jozefshoeve, Langedonckstraat – Boortmeerbeek

25.01

Gaasbeek

WINTERWANDELING LANGS DE LAERBEEKVALLEI

Sfeervolle winterwandeling door de Laerbeekvallei en langs het kasteeldomein Groenenberg, een perfecte start voor het nieuwe jaar.

Zondag 25 januari, om 14u
Parking kasteel van Gaasbeek, Kasteelstraat – Lennik

08.02

Antwerpen

MENS EN BOOM

Leer bomen herkennen in de winter, leer over hun wel en wee in het stadsleven.

Zondag 8 februari, van 14u tot 17u
Groenplaats Antwerpen (inham aan de Kathedraal). Vooraf inschrijven op wandeling@natuurpuntantwerpenstad.be

20.02

Eeklo

STOP MET KLAGEN

De nieuwe klimaatshow van Low Impactman Steven Vromman: pittig, grappig en uitdagend.

Vrijdag 20 februari, om 20u
Vooraf inschrijven: info@NPMeetjesland.be

Voor kinderen

Het is bijna kerstvakantie! Tijd om de natuur te ontdekken in de kou en dan weer lekker op te warmen binnen. In De Watersnip kan je op zondag 21 december van 14u tot 16u terecht voor een leuke speurnamiddag, afgesloten wordt er met een verrassend knutselmoment.

Deelnameprijs 1,50 euro per kind, koekje en drankje inbegrepen!

Grauwe Steenstraat 7/2, 3582 Koersel

Bekijk alle activiteiten op

www.natuurpunt.be/agenda

08.03

Geetbets

FEESTELIJKE BOOMPLANTACTIE

Aronst Hoek breidde de voorbije 2 jaar fors uit met een 80-tal hectare. Naast de open vallei worden ook de bossen errond versterkt met een gerichte boomplantactie.

Zondag 8 maart, van 9u tot 17u
Kasteellaan, Geetbets - volg wegwijzers

Foto © Wesley Poelman

Het woord van de voorzitter

© Wim Dirckx

Het aantal niveaus waarop Natuurpunt actief en vaak ook toonaangevend is, is zelfs voor een voorzitter moeilijk bij te houden. Dit hoge tempo kan maar aangehouden worden omdat we een vrijwilligersvereniging zijn. Duizenden onder jullie zijn steeds bereid om enthousiast jullie steentje bij te dragen en het professioneel kader een stevige basis te geven. Het is soms lastig trappen om deze tandem in de juiste richting vooruit te doen gaan maar het resultaat mag er zijn. Vaak maken wij het verschil. Soms zichtbaar, dikwijls onzichtbaar, maar altijd met het oog op het realiseren van meer en betere natuur.

In dit nummer las u hoe uw vereniging, samen met het Antwerps Havenbestuur, een soortbeschermingsplan voor het Havengebied heeft opgesteld. Zeker geen vanzelfsprekendheid, maar het bewijs dat wij ook in moeilijke dossiers streven naar een oplossing. Telkens met respect voor de partner, maar zonder toe te geven op het principe dat de

natuurwaarden er moeten op vooruitgaan. En dat kan dus ook in een omgeving waar grote economische belangen spelen. Ik hoop dat de overheid uit dit voorbeeldossier de kracht haalt om onverwijd en in hoog tempo te werken aan een aantal plannen om bedreigde soorten opnieuw kansen te geven. Minister Schauvliege stak goed van wal door het gebruik van de dodelijke warrelnetten aan banden te leggen en door een belangrijke stap te zetten in de bescherming van de poldergraslanden. We zien haar graag op dit elan verdergaan door een aantal soortbeschermingsplannen goed te keuren.

En voor ik het vergeet: binnenkort staat het Grote Vogelweekend weer voor de deur. De hoogste tijd om uw voederhuisjes, pindazakjes en zonnepitten voor de dag te halen en uw vogelkennis nog eens op te frissen. Alvast een gezonde jaarwisseling gewenst!

Walter Roggeman

Vaak maken wij het verschil. Soms zichtbaar, dikwijls onzichtbaar, maar altijd met het oog op het realiseren van meer en betere natuur

Verhuisd? Vragen over je lidmaatschap?

Neem contact op met onze ledenadministratie, 015-29 72 17 of ledenservice@natuurpunt.be

Lid worden of een lidmaatschap cadeau geven? Stort 24 euro op BE17 2300 0442 3321 met vermelding "nieuw lid" www.natuurpunt.be/lidworden

Op zoek naar een origineel geschenk, een goede gids of uitbreiding van je excursiemateriaal? Dan ben je in onze webshop Natuurpunt Winkel aan het juiste adres. Bestellen kan online, via mail, per telefoon of fax.

www.natuurpunt.be/winkel, winkel@natuurpunt.be t 015-43 16 88, f 015-27 46 74

Alle producten uit dit Natuur.blad zijn te koop in de Natuurpunt Winkel.

In onze bezoekerscentra vind je een beperkt assortiment.

Bezit je grond die je wil wegschenken, of wil je Natuurpunt opnemen in je testament? Neem dan contact op met Joost Verbeke, contactpersoon voor schenkingen en legaten: joost.verbeke@natuurpunt.be 0477-20 47 27

Finkachels en tegelkachels

Ecologische warmte in uw huis

- Uiterst zuinig
- Aangename stralingswarmte
- CO₂-neutraal
- Volledige verbranding

Schrijf je nu in voor onze
workshop kachelbouwen

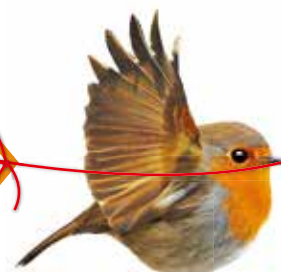
Hirvi - Finkachels, tegelkachels en toebehoren

www.hirvi.be - info@hirvi.be - 0484/995 801

Testeltsesteenweg 36, 3201 Langdorp - Bezoek op afspraak.

TIRION WORDT KOSMOS

Herken de kustvogel

Dé onmisbare gids tijdens strandwandelingen en vogeltrips!

- Ruim 140 soorten
- Unieke samenwerking van Nederlandse Ger Meesters en de Deense vogelkenner Lars Geijl

Herken de kustvogel
Lars Geijl en Ger Meesters
ISBN 978 90 521 0967 1
€ 16,99

Help de vogels in je tuin de winter door!

Unieke vogelgids:
vogels herkennen
én praktische
voedertips

Vogels voeren Tuinvogels herkennen
en beschermen
Angelika Lang
ISBN 978 90 521 0969 5
€ 14,99

Deze boeken zijn o.a. verkrijgbaar in de winkels van Natuurpunt.

KOSMOS NATUUR
www.kosmosuitgevers.nl

werken aan zuiver water

Zuiver water doet Schelde herleven

Het gaat steeds beter met de waterkwaliteit van de Schelde. Zo goed zelfs dat soorten waarvan men dacht dat ze voorgoed uitgestorven waren, plots terug opduiken in de netten van het INBO. Bij een bevissing vonden de onderzoekers namelijk een houting, een zalmachtige die al 100 jaar niet meer gezien was in onze contreien. Toeval of niet, in Temse (waar de houting werd gevonden) heeft Aquafin de voorbije jaren fors geïnvesteerd in waterzuivering. Ook de vaststellingen dat de massaal aanwezige spiering zich terug met succes voortplant in de Zeeschelde en dat er terug eitjes van de fint gevangen werden, duiden op een opmerkelijke verbetering van de waterkwaliteit. Voor Aquafin de ideale stimulans om te blijven werken aan zuiver water!

Volg Aquafin op

